

Par pasauli, ko tikai nojaušam

21. augusts – 3. septembris
Nr. 17 (80) 2013

CITĀDĀ PASAULĒ

Elfu princese
no
Raiskuma

**LĪGA
KĻAVIŅA**

**AMĒLIJAS
PĒDĒJAIS
REISS**

**DELFINU
DIVĒJĀDĀ
DABA**

Trešā stunda
HIROLOĢIJĀ

**LABĪBAS APLI:
JOKS VAI** **NLO**

**BIŠU
GANA
DZĪVE**

Cena Ls **0.69**
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-6735

9 771691 67300 34

IZDEVNIECĪBA PIRMAS ŽURNĀLI

lesaka numeroloģe un fen šui speciāliste
DITA BLŪMA-BALINSKA

Pavisam drīz jau būs pienācis laiks atvadīties no vasaras. Daudziem cilvēkiem būs jāuzsāk lieli darbi, jo septembris ir kā sava veida jaunais gads. Īpaši tas attiecas uz tiem, kuri ir vecāki un kuru darbs ir savas atvases pavadīt uz skolu. Skolas gads izvērtiesies labāks, ja to sāksiet pirmdienā, 2. septembrī. Salīdzinot ar pāris neseniem gadiem, šogad viss būs mierīgāk, lai arī cilvēkiem gribēsies vairāk sevi parādīt. Galvenais – atklāt savas spējas un talantus. Tos noteikti ievēros! Arī tiem, kuri neuzsāk skolas gaitas, ieteikums šogad septembrī iesaistīties kādās mācībās sevis pilnveidošanai. Veiksmi!

pirmdiena	otrdiena	trešdiena	ceturtdiena	piektdiena	sestdiena	svētdiena	
21. augusts – 3. septembris			21 MD 16 ☉20:22 ☾ Zivis 07:43 ⚠ 04:44–07:43 ☾ Pilns 04:44	22 MD 17 ☉20:42 ☾ Zivis	23 MD 18 ☉21:02 ☾ Auns 10:13 ⚠ 04:38–10:12	24 MD 19 ☉21:23 ☾ Auns	25 MD 20 ☉21:46 ☾ Vērsis 16:13 ⚠ 13:01–16:12
26 MD 21 ☉22:12 ☾ Vērsis	27 MD 22 ☉22:43 ☾ Vērsis	28 MD 23 ☉23:21 ☾ Dvīnis 02:08 ⚠ 01:57–02:07 ☾ Dilstošs 12:35	29 MD 23 ☾ Dvīnis ⚠ 07:44–24:00	30 MD 24 ☉00:06 ☾ Vēzis 14:33 ⚠ 00:00–14:32	31 MD 25 ☉00:59 ☾ Vēzis	1 MD 26 ☉01:59 ☾ Vēzis ⚠ 03:06–24:00	
2 MD 27 ☉03:04 ☾ Lauva 03:01 ⚠ 00:00–03:00	3 MD 28 ☉04:12 ☾ Lauva ⚠ 20:52–24:00	MĒNESS DIENAS Mēness dienas parāda noteiktu darbību veiksmīgāku izdošanos. Tas ļauj atrast īsto laiku savu plānu realizēšanai, lai tas notiktu daudz harmoniskāk un produktīvāk.	MĒNESS ZĪMES Atkarībā no horoskopa zīmes, kurā Mēness atrodas, var spriest, cik spilgti izteiktas varētu būt noteikta veida emocijas, kā cilvēki reaģēs, kāda būs pašsajūta un noskaņojums.	MĒNESS FĀZES Atkarībā no Mēness atrašanās vietas attiecībā pret Sauli un Zemi ir izteiktas četras fāzes, kas ietekmē cilvēku. Kad Mēness pie debesīm nav redzams, tam uz cilvēku ir vismazākā ietekme, bet pilnmēnesī arī enerģija dabā un cilvēkos ir daudz spēcīgāka un ietekme ir stipri izteiktāka.	☾ ČIKA LAIKS Periods, kad Mēness neveido saikni ar nozīmīgām planētām, kas ietekmē mūsu ikdienu. Šajā laikā nevajag veikt darbības, kas prasa rezultātus, tomēr tas ir labs pārdomām. No čika laika nevajag baidīties, bet der atcerēties, ka šajā laikā ir apgrūtināta mērķtiecīga darbība un viss iecerētais var neizdoties.		

lesaka astroloģe
KRISTĪNE BRAUNA-TURSA

No jubilāra vai viņa tuviniekiem noskaidrojiet, kas **Jaunavai** patiešām ir nepieciešams un noderēs; ja nezināt, dāviniet dāvanu karti.

ATSLĒGAS VĀRDI DĀVANAI

Praktiska, noderīga, konstruktīva, intelektuāla, analītiska un izziņoša, inteligenta un vienkārša; viss, kas padara ikdienu ērtāku un komfortablāku.

SIEVIETEI

Dāvanu karte, var dāvināt arī naudu, maks, soma, grāmata par veselīgu dzīvesveidu vai receptu grāmata, virtuves piederumi, sadzīves tehnika, dažādas mājražniecībā nepieciešamas lietas, atpūta pie dabas, viss, kas viņai noderēs profesijā.

VĪRIETIM

Maks, kaklasaite, sikсна, aproču pogas, kabatas portfelis, rokas pulkstenis,

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

MAGISKAIS

22.08. ☉ 20:42 – 23.08. ☉ 21:02	LAIKS ATTIECĪBĀM. Magiskais randiņu laiks, kad var izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēlējumus, būt divatā un piedalīties aktīvās izklaidēs.
24.08. ☉ 21:23 – 25.08. ☉ 21:46	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Atbrīvojamies no vecā un liekā. Nav ieteicams neko pirkt, plānot, uzsākt vai veikt jaunus, nozīmīgus darbus. Tikai vecas vai nenozīmīgas lietas. Nelietojiet alkoholu!
26.08. ☉ 22:12 – 27.08. ☉ 22:43	AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar citiem cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem.
30.08. ☉ 00:06 – 31.08. ☉ 00:59	PAMATU LIKŠANA. Viena no labākajām dienām, lai liktu pamatus dažādiem iepriekš labi izplānotiem projektiem, mājām, darbiem. Veiksme pārdomātiem ilgtermiņa projektiem.
3.09. ☉ 04:12 – 4.09. ☉ 05:23	MĪLESTĪBAS DIENA. Ļoti harmoniska un gaiša. Šajā dienā viss izdosies. Visas lietas un pasākumi, ja tie iepriekš plānoti, sākti un vērsti uz labiem mērķiem, gūs panākumus.

PRAKTISKAIS

**ATSLODZES
DIENAS PĒC
MĒNESS FĀZĒM**

**FRIZIERA
APMEKLĒJUMS**

MANIKĪRS

**NAUDAS
DARĪJUMI,
FINANSES**

**CELOJUMI,
TŪRISMS**

**BALLĪTES,
AKTĪVĀ ĀTPŪTA**

20.08.

☉ 16:44 –
21.08. ☉ 16:44

25.08.

☉ 16:13 –
28.08. ☉ 01:57

25.08.

☉ 16:13 –
28.08. ☉ 01:57

26.08.

☉ 22:12 –
27.08. ☉ 22:43

ĪPAŠI LABI!

28.08.

☉ 02:08 –
29.08. ☉ 07:44

30.08.

☉ 14:33 –
31.08. ☉ 00:59

21.08.

☉ 20:22 –
22.08. ☉ 20:42

26.08.

☉ 22:12 –
27.08. ☉ 22:43

28.08.

☉ 02:08 –
29.08. ☉ 07:44

23.08.

☉ 10:13 –
24.08. ☉ 21:23

25.08.

☉ 16:13 –
28.08. ☉ 01:57

02.09.

☉ 03:01 –
03.09. ☉ 20:52

galda spēles (kārtis, monopols, šahs, dambrete), enciklopēdija, zinātniska literatūra, zinātniska žurnāla abonements, dāvanu karte, saldumi, dažādas darbā (profesijā) nepieciešamas un noderīgas lietas.

BĒRNAM

Krājcase ar naidiņu, dāvanu karte, visdažādākās intelektuālās dāvanas (enciklopēdijas, krustvārdu grāmatas), prāta

spēles (konstruktors, puzzle, lego, mozaika, kubiks-rubiks), dažādi našķi, mīksti spilveni, apģērbi, lietas, kas atbilst reālām profesijām: ārstu, frizieru, pavāru, oficiantu piederumi u. tml., mājdzīvnieks. Meitenei matu sprādzes, zeķbikses, somiņa, maks. Zēnam bikšturi, sikсна, kaklasaite, mugursoma.

ZIEDI

Tādi, kas ilgi saglabājas svaigi, ziedi podiņos vai brīvā dabā stādāmi.

KRĀSAS

Balta, zaļa, pasteltoņi; matēta, caurspīdīga, tumša, klusinātie toņi.

IESAIŅOJUMS

Kārtīgi, rūpīgi un akurāti iesaiņota vai ielikta dāvanu maisiņā, bez liekām pārmērībām.

PERSONIBA

© FOTOGRAFIA PASAULIS

Elfu princese no Raiskuma

Citādās Pasaules lasītāji noteikti ir pamanījuši un, iespējams, pieraduši, ka žurnāla lappuses rotā zīmējumi ar noslēpumainām, garmatainām un ļoti graciozām meitenēm. Ārkārtīgi līdzīga pašas radītajiem tēliem ir to autore māksliniece **Līga Kļaviņa**. Viņa šķiet kā izkāpusi no pasakas. Izrādās, tā varētu būt arī visai baisa...

▼ *Jane Žāļi*

Tiekamies Ar Līgu kādā Cēsu kafejnicā. Kaut arī tā nav pirmā reize, kad satieku jauno mākslinieci, kļusībā apbrīnoju viņas skaistumu un izsmalcinātību: saskaņoto, gaumīgo apģērbu, trauslumu un sievišķību, tumšās acis. Līga ļoti uztraucas, jo tā ir pirmā reize, kad kāds viņu intervē, taču neveiklu klusuma brīžu sarunā nav. Viņas zīmējumi un pastēls raisa asociācijas ar noslēpumainiem meža biežokņiem un to fantastiskajiem iemītniekiem: laumiņām, elfiem un savādiem radījumiem bez vārda. Izrādās, meži, pasakas, pils un senatnes noslēpumi tik tiešām iedvesmo Līgu.

Kas ir šīs meitenes, ko tu zīmē? Tām ir līdzība ar tevi pašu?

Tā neesmu es pati, tās ir ilustrācijas dažādām pasakām. Bet tā jau mēdz teikt, ka tad, ja mākslinieks zīmē cilvēkus, savā ziņā parāda pats sevi. Droši vien manis zīmētie tēli ir man daļēji līdzīgi, taču es neportretēju sevi.

Tevi pašu iztēloties, teiksim, sporta korpēs vai treniņtērpā būtu ļoti grūti, jo arī tu esi tāda kā pasaku princese.

Laikam gan. Es drīzāk esmu melanholiķe, jā, arī romantiķe. Kā tas tā ir iznācis? Es daudz lasu grāmatas. Ilustrācijas sāku zīmēt savam priekam, lasot Tolkiņa grāmatas. Gluži vienkārši gribēju uzzīmēt, kā es to visu iztēlojos.

Tevis radītie tēli tik tiešām izskatās kā no meža iznākuši elfi!

Tolkinam ir ļoti daudz grāmatu, un man

tās visas ir. Gandrīz visas esmu arī izlasījusi un filmas noskatījusies. Šāda literatūra man ir ļoti tuva.

Vai esi arī kādā no Tolkīna radiotēlu fanu klubiem? Šie cilvēki pārģērbjas par elfiem un hobitiem un izspēlē grāmatu epizodes.

Nē, tik traka es neesmu, nekādā ziņā! 'Ioties esmu daudz sērfojusi internetā un skatījusies, kā zīmē citi mākslinieki, un man arī gribējās. 'Tā es iedvesmojos un sāku zīmēt. Pašmācības ceļā... Arī stils, kādā es zīmēju, ir veidojies, skatoties citu autoru darbus, kuri man ir šķituši uzmanības vērti. Daži no maniem mīlākajiem ārzemju māksliniekiem ir Arturs Rekhems, Alfons Muha, Alens Lī, Džons Viljams Vaterhaus. No latviešu māksliniekiem varu pieminēt Jani Rozentālu. No mūsdienu latviešu māksliniekiem nevienu sev tuvu neesmu atradusi, bet viņi arī savus darbus tik daudz nepublicē internetā.

Mākslas skolā esi mācījusies? Ir taču redzams, ka tev ir izkopts stils un tehnika.

Rīgas Amatniecības vidusskolā, kurā mācījos, nedaudz bija no gleznošanas un zīmēšanas; pēc profesijas esmu datorgrafike – varu profesionāli veidot reklāmas dizainu.

Kāpēc dzīvo Raiskumā?

Esmu dzimusi siguldiete, bet uz Raiskumu pārcēlos aptuveni pirms gada. Mani tur aizvilināja.

Ilustrācijas sāku zīmēt savam priekam, lasot Tolkīna grāmatas. Gluži vienkārši gribēju uzņemēt, kā es to visu iztēlojos.

Tuvāk mežiem un hobitiem?

Nu, jā. Bet vairāk esmu iedvesmojusies no Siguldas pakalniem un gravām – tur viss šķiet tāds spokains. Baisas lietas mani pievelk. Arī savos zīmējumos gribas atainot vairāk baisā – tā, lai skatoties klūst bail. Arī Tolkīna darbos mani piesaista noslēpumainība, tumšās dzīles. Diemžēl atliek arvien mazāk laika zīmēt to, ko pašai gribas, jo man ir daudz dažādu pasūtījumu, teiksim, ilustrēt pasakas un tamlidzīgi. Esmu ilustrējusi vairākas elektroniskās grāmatas, pārsvarā citu valstu izdevumus, piemēram, pasaku par Pelnrušķīti pēc kāda pasūtījuma ASV. Pašlaik strādāju pie kāda dāņu projekta – pasūtītājs vēlas, lai ilustrēju stāstu.

Kā tu saproti, par ko tas ir, ja stāsts ir dāņu valodā?

Man iedeva izlasīt angļiski; arī izstāstīja, par ko tas ir, un paskaidroja, ko apmēram gribētu, cik daudz ilustrāciju nepieciešams. Tad es savā stilā izveidoju skices un nosūtīju pasūtītājam. Viņi apskatās, novērtē. Ja viss kartībā, varu ķerties pie darba.

Ko tu pati visvairāk vēlētos ilustrēt?

Man ļoti patiek dažādi spoku un šausmu stāsti. Tos es lasu, starp citu, arī *Citādajā Pasaulē*. Viena no pēdējiem numuriem, piemēram, bija raksts par raganām – tas bija ļoti labs! Tamlidzīgi stāsti mani iedvesmo.

Skaties arī šausmu filmas?

CITADA PASAULS

Līgas radošie iedvesmotāji

Baisas lietas mani pievelk. Savos zīmējumos gribas atainot vairāk baisā – tā, lai skatoties kļūst bail.

Šausmu filmas ir mans mīļākais žanrs, tās iedvesmo. Īpaši patīk tās, kuras ir ar tādu dziļu domu, spokainās, nevis slepkavnieciskās.

Piemēram, *Pāna labirints?*

Jā, tā man ļoti patīka! Man patīk visādi divainie tēli, patīk noslēpums. Man ir arī visas Harija Potera grāmatas, ko izlasīju, kad man tas bija aktuāli; esmu uzzīmējusi pāris zīmējumu par šiem stāstiem.

Arī tie bija zīmējumi pašas priekam?

Jā, sākumā jau tikai tā vien zīmēju. Pamazām sāku likt internetā, cilvēki ievēroja, un tas pārvērtās par darbu. Tādu piedāvājumu, no kuriem man būtu jāatsakās, nav bijis. Katrs taču var apskatīties, kāds ir mans stils. Diez vai kāds aizdomātos pasūtīt kaut ko neatbilstošu. Tie, kas uzmeklē, jau zina, kā es zīmēju.

Realitāte un ikdiens stipri atšķiras no teiksmu un leģendu pasaules.

DŽONS RONALDS RŪELS

TOLKĪNS (1892–1973) – angļu rakstnieks, dzejnieks, filologs un universitātes profesors, kurš kļuva pazīstams visā pasaulē kā grāmatas *Hobits*, tās turpinājuma – trilōģijas *Gredzenu pavēlnieks* – un daudzu citu darbu autors.

ARTURS REKHEMS

(1867–1939) – angļu grāmatu ilustrators, viens no sava laika spožākajiem šā virziena pārstāvjiem. Viņa zīmējumi iemantoja popularitāti laikā, kad grāmatas vēl bija iecienīta dāvana Ziemassvētkos. Daudzas no Rekheima ilustrētajām grāmatām bija ekskluzīvi izdevumi, kas iznāca nelielās tirāžās un ārkārtīgi augstā kvalitātē. Rekheims radīja savu unikālu zīmēšanas tehniku, kas atgādināja fotogrāfiju reproducēšanu. Viņš ilustrēja dažādu tautu pasakas, daudzas populāras brāļu Grimmu pasakas, Henrika Ibsena *Pēru Gintu*, Džonatana Svifta *Gulivera ceļojumus*, Viljama Šekspīra *Sapni vasaras naktī* u. tml.

ALFONSS MUHA (1860–1939) – ārkārtīgi populārs un panākumiem bagāts čehu jūgendstila gleznotājs un dekoratīvās mākslas meistars, neskaitāmu gleznu, plakātu, reklāmu

un ilustrāciju autors. Viņš izstrādāja rotaslietu, grīdsegu un tapešu dizainu un rakstus, kā arī veidoja dekorācijas teātriem savā īpatnējā manierē, ko sākumā tā arī dēvēja – par Muhas stilu, bet vēlāk tas kļuva pazīstams kā jūgendstila raksturīgākās līnijas. Viņa darbu centrā bieži vien bija jauna, skaista sieviete ziedu viju ielokā.

DŽONS VILJAMS VATERHAUSS

(1849–1917) – angļu preraphaelīta stila gleznotājs (kaut gan tolaik šis stils jau pārdesmit gadu bija izgājis no modes, Vaterhauss pie tā cieši turējās), kura darbus iespaidoja arī impresionisms. Vaterhausa darbos nereti attēlotas sievietes no sengrieķu mitoloģijas, kā arī no teiksmām par leģendāro karali Arturu.

ALENS LĪ ir populārs angļu grāmatu ilustrators un filmu māksliniecisks noformētājs. Viņš ilustrēja dučiem fantāzijas žanra izdevumu, tostarp arī Tolkiņa *Gredzenu pavēlnieku* un *Hobitu*; zīmējis ilustrācijas jaunajiem lasītājiem domātajām *Odisejas* un *Iliādas* adaptētajām versijām. Alans Lī ir arī Pītera Džeksona *Gredzenu pavēlnieka* filmu sērijas galvenais mākslinieks, par ko saņēmis augstus apbalvojumus.

Droši vien tāpēc es dzīvoju laukos. Vide mani iedvesmo, aizrauj, nekad nav garlaicīgi, piemēram, migla vakarā...

Tu zīmē galvenokārt meitenes vai tomēr arī vīriešus?

Varu uzzīmēt arī vīriešus, bet sievietes droši vien tāpēc, ka pati esmu sieviete un man ir vienkāršāk viņas uzzīmēt. Skaistāk arī, protams. Reizēm zīmēju zvēriņus... Iēpat portretus. Man ir bijuši pasūtījumi veidot portretus, esmu to darijusi, bet nelabprāt, jo īpaši, ja jāzīmē no bildes. Bilžu pārzīmēšana man vispār nešķiet nekāda māksla – vienkārši tāda mehāniska strādāšana. Tur nav nekā no manis, paņem un nokopē.

Bet ir taču mākslinieki, kuri to vien dara kā pārzīmē fotogrāfijas!

Tas nav īsti, mākslinieks tur nekā no sevis nav ielicis. Tehniski jau tas nav grūti. Skolā zīmēšanas skolotājs mums teica, ka jebkurš var iemācīties zīmēt, vienkārši vajadzīgi daudzi treniņi, un viss. Roka pierod zīmēt... Ja salīdzina, kā es zīmēju kādreiz... vienkārši šausmīgi! Ja apskata princeses, ko bērnbā zīmēju... vai vēl pirms gadiem pieciem... Baisi!

Arī bērnbā zīmēji meitenes?

Jā, princeses un tamlīdzīgi. Jo man jau bērnbā ļoti patika pasaku grāmatas ar skaistām ilustrācijām. Nēmu koppapīru, liku virsū un pārzīmēju. Bija, piemēram, pasaka par Sniegbaltīti – tāda liela padomju laiku bērnu grāmata, ļoti skaista! To es vairākkārt pārzīmēju.

Vai neesi domājusi par mākslas studijām?

Uzreiz pēc skolas mēģināju iestāties Mākslas akadēmijā, bet man neveicās – mani neuzņēma. Pēc tam to vairs neesmu atkārtojusi, nav arī iznācis laiks, bet joprojām ceru, ka saņemšos.

Vai tavi vecāki arī ir saistīti ar mākslu?

Mani vecāki ir muzeju darbinieki: tētis Valdis strādā Rīgas Motormuzejā, mamma Daiga – Turaidas muzejrezervātā. Arī tas mani ir iedvesmojis zīmēt, un pils tematika man ir tuva. Man sevišķi patīk mammas darbs, bieži braucu pie viņas, izstaigāju pils parku. Arī mana mamma prot ļoti skaisti zīmēt un ir māksliniece, viņa ir beigusi Jaņa Rozentāla mākslas skolu. Jau kopš bērnbā redzēju, kā viņa zīmē, un arī pati vēlējos tā iemācīties zīmēt.

Vai jūsu stils ir līdzīgs?

Nē, pilnīgi atšķirīgs! Viņa zīmē ziedus, es – cilvēkus.

Vai esi precējusies?

Nē, saderinājusies, taču tas nenozīmē, ka es būtu reliģioza vai ka tam būtu kāds sakars ar baznīcu. Tā drīzāk ir tāda kā vienošanās starp mani un manu draugu.

Tava dzīve atgādina pasaku!

Tā tiešām varētu būt. ☹

JAUNS VĒSTUĻU KONKURSS KĀ ES SATIKOS AR ŽURNĀLU CITĀDĀ PASAULĒ

Esat gatavi aizraujošai dzimšanas dienas spēlei? Un šoreiz dāvanu pasniegs pats jubilārs – žurnāls Citādā Pasaule. Vērts piedalīties, vai ne?

Uzrakstiet mums savu stāstu par to, kā pie jums pirmo reizi nonāca žurnāls *Citādā Pasaule!* Kāda bija jūsu pirmā tikšanās? Vai tas notika 2010. gada 10. augustā, kad iznāca žurnāla pirmais numurs? Varbūt tas notika šogad?

Bet varbūt žurnāls, ko turat savās rokās, ir pirmais? Vai žurnālu nopirkāt, ieradudzījāt bibliotēkā vai pāršķirstījāt, gaidot savu kārtu pie frizieres? Un kāds bija pirmais iespaids? Vai sapratāt, ka šis ir žurnāls jums? Varbūt pirmā tikšanās sagādāja vilšanos, bet jau nākamā pagriezta visu par 180 grādiem?

Labākajam stāstam balvā **MĀKSLINIECES LĪGAS KĻAVIŅAS AKVARELIS**, kura kopiju jau būsi pamanījuši mūsu žurnāla reklāmā, un **DĀVANU KARTE VIENA ŽURNĀLA ABONĒŠANAI** (pēc izvēles) no izdevniecības *Dienas Žurnāli*, lai jūsu mājas pastkastītē nonāktu lasāmviela, kas jūs patiešām aizrauj!
Jūsu vēstules gaidīsim līdz 10. septembrim.

STĀSTUS SŪTIET:

- ✦ žurnālam *Citādā Pasaule*, izdevniecība *Dienas Žurnāli*, Mūkusalas iela 15, Rīga, LV-1004
- ✦ draugos: www.draugiem.lv/cpasaule/
- ✦ feisbukā: www.facebook.com/Cpasaule

Terapeiti no tālās zvaigznes

Delfini uz mūsu planētas dzīvo jau piecdesmit miljonus gadu. Viņi ir būtnes no plūstošas un kustīgas ūdens pasaules. Šo dzīvnieku neparasti augstā inteligence, smaids un labvēlīgā attieksme likusi cilvēkiem meklēt viņu draudzību. Pat ja tai ir augsta cena.

▼ *Čnele Meroza*

Sajūta ir neapprakstāma. Kā paradīzē. Tu pilnīgi neko nedomā. Ir tikai ļoti, ļoti labi! – par peldi kopā ar delfinu sajūsmiņās Inese, kad saulainā ritā pa Rīgas Botānisko dārzu stumj ratiņus, kuros smaidīgs sēž viņas vienpadsmit mēnešus vecais dēliņš Henrijs. Arī viņš kopā ar mammu un vecāko brāli Endiju šopavas ar bija Odesā pie delfiniem. “Viņš bija vēl pārāk mazs, lai kaut ko saprastu,” smaida Inese. Sešgadīgais Endijs pašlaik ir Montessori bērnu darza nometnē, tāpēc pastaigā nepiedalās. Bet tieši viņa dēļ ģimene devās uz Ukrainu, jo cerēja, ka delfinterapija palīdzēs vecākajam dēlam atrasties. “Viņš man tāds brīvdromātājs. Ļoti mierīgs un apgarots bērns. Spēcīgs matemātikā – sešu gadu vecumā brīvi reizina,” Inese raksturo dēlu. Sākotnēji māmiņai un ārstiem bija aizdomas, ka Endijam ir autisms, taču, tā kā viņam ir dzīva mimika un žesti, viņš veido acu kontaktu un reizēm izrāda emocijas, piemēram, pieskrien un samīļo mazo Henriju, Latvijas labākie speciālisti šo diagnozi atmeta. Vienīgā zēnam uzstādītā medicīniskā diagnoze ir runas attīstības aizture. Inese spriež, ka, iespējams, pie vainas ir smagās dzemdības, kuru laikā Endijam pietrūka skābekļa: “Pēc piedzimšanas viņš nemaz neelpoja, bija zili zaļš, pavisam švaks.” Inese ir bērnu deju kolektīva vadītāja un, kopš sevi atceras, vienmēr dejojusi. Vēlāk Inese uzzināja, ka trenēto muskuļu dēļ sportistiem šādi dzemdību sarežģījumi ir visai bieži. Tomēr viņa nespēj samierināties, ka Endijs ir savādāks nekā citi bērni. “Visu laiku meklēju variantus, kā viņam palīdzēt. Bijām uz smilšu terapiju, uz mūzikas terapiju, uz reitterapiju, tad saņēmāmies delfinterapijai.” Inese par delfinterapiju uzzināja portālā *Cālis*, kur latviešu māmiņas no visas pasaules dalās pieredzē bērnpkopības un saimniecības jautājumos. Par peldēšanu kopā ar delfiniem bija labas atsauksmes – kāda mamma rakstīja, ka terapija viņas ar autiņsmu slimajai meitiņai bijusi pamudinājums pateikt pirmo vārdu, cita stāstīja, ka viņas dēlam tā atvērusi interesi par apkārtējo pasauli. Tad nu Inese sadabūja naudu, paņēma aukliti un kopā ar bērniem devās uz Ukrainu.

Atceļotāji no Sīriusa

Kaut arī delfini dzīvo ūdenī, pārvietojas peldot, tiem ir aste un spuras, viņi nav lielas zivis. Jau nosaukums “delfini”, kas veidojies no sengrieķu *δελφός* (*delfis*) un nozīmē – dzemde, norāda uz to, ka delfini atšķirībā no zivīm pēc divpadsmit mēnešu ilgās grūtniecības savus bērnus dzemdē. Tieši delfinu augstā inteliģence jūras biologus stimulē veikt arvien jaunus eksperimentus un novērojumus, cerot, ka izdosies ielūkoties

viņu apziņā. Nesen pētnieki apstiprināja jau sen izteikto pieņēmumu, ka delfiniem ir pašiem sava valoda. Tūdaļ pēc dzemdībām māte mazulim piešķir unikālu svilpienu un klikšķu virknējumu – vārdu. Vēlāk to izmanto saziņai, piemēram, gadījumos, ja kāds no bāra aizpeld pārāk tālu. Arī tas, ka delfini dzīvo sociālās grupās, kas savstarpēji kooperējas, dzīvnieku pasaules kontekstā ir gandrīz unikāla parādība. Taču ekskluzīvākā delfinu iezīme ir tā, ka viņi sevi pazīst spoguļi,

jam scenārijam piekritis Jaunzēlandes maori, kam delfini ir tādi kā garīgie padomdevēji, un Austrālijas aborigēni, kuri tos uzskata par saviem senčiem. Vanangamulangva tauta, kura dzīvo Grūtailendā, uzskata, ka cēlusies no delfiniem. Laikos, kad zemi apdzīvoja zvēru un putnu ķermeņos iemiesojušās garīgas būtnes, delfini zaudēja karā tīģerhaizivīm, kas tos saplošīja gabalos. Taču delfinu dvēseles izžuva un pēc laika atgriezās, lai dzīvotu uz sauszemes divkājainu cilvēku izskatā.

Terapijas pamatā ir komunikācija. Odesas delfinārijā Endijs dod savam terapeitam buču.

tātad apzinās sevi. Uz ko tādu vēl spējīgi vienīgi augstākie primāti: cilvēki un šimpanzes.

Lai arī cik divaini tas šķīst, delfiniem ir kopīgs dzimtas koks ar tādiem ragainiem radījumiem kā kazas un govīs un līdzīga ķermeņa valoda ar lielragu aitām. Abi dusmās uzmet kūkumu, bet, kad ir pārsteigti vai nobijušies, izpūš spēcīgu gaisa šalti. Kad tā rīkojas aita, tur nav daudz ko redzēt, bet, kad to dara delfins, rodas milzīgi, skaisti burbulriņķi. Zinātnieku ieskicētā ainiņa ir šāda: pirms vairākiem desmitiem miljoniem gadu Eirāzijas un Ziemeļamerikas kontinenta teritorijā mājāja pārnadzis, kas pēc izskata mazliet atgādināja stirnu, mazliet vilku un mazliet ķenguru. Tas savairojās, bet, tā kā uz sauszemes sāka pietrūkt ēdamā, pārcēlās uz dzīvi ūdenī. Pamazām dzīvnieks pielāgojās jaunajai mājvietai – kažoks pazuda, bet ķermenis ieguva plūdlinijas, ķepas saruka un pārvērtās par airkājām. Lai, uzturoties ūdenī, būtu vieglāk elpot, nāsis aizvirzījās uz galvvidu. Un radās delfins.

Taču diez vai šim zinātnieku piedāvāta-

Tieši delfinu augstā inteliģence stimulē jūras biologus veikt arvien jaunus eksperimentus un novērojumus, cerot, ka izdosies ielūkoties viņu apziņā.

Taču vispārsteidzošāko stāstu piedāvā dogonu tauta Rietumāfrikā. Dogoni ir ne vien ekstrēmi eksotiski savu šausminošo masku un rituālo svētku dēļ (ik pēc sešdesmit gadiem viņi svin *Zigi* un dara to septiņu (!) gadu garumā), bet arī tāpēc, ka apgalvo: viņu priekšteči ir delfini, kas ar kosmosa kuģiem ieradusies no 8,6 gaismas gadus tālā Sīriusa zvaigznāja. 1930. gadā pie dogoniem

Odisejs kā pateicību par to, ka delfins izglābis viņa dēlu, ar glābēja attēlu izrotājis savu vairogu, bet Šekspīrs iedzīvinājis Hērodota stāstīto par pirātu sagūstītu un delfīnu izglābtu princi.

devās divi franču antropologi, pavadīja ar viņiem kopā labu laiciņu un, salīpinot nostāstus, pasakas un māju durvis un rotaslietas iestrādātos simbolus, tika pie ārkārtīgi komplikētas kosmoloģijas. Dogonu mīti vēsta par delfīniem līdzīgām būtnēm nommo, kas no tālās zvaigznes atlidojušas ar kosmosa kuglēm uz trim kājām, kļuvušas par delfīniem un radījušas bērnus, kuri apmetusies uz sauszemes. Kaut gan dogoni dzīvoja mālu būdīnās ar salmu jumtiem, viņu zināšanas par Sīriusa zvaigznāju bija pārsteidzoši precīzas. Turklāt šķita neiespējami, ka ko tādu varētu uzzināt bez teleskopiem un tehnoloģiskām palīgierīcēm.

Delfinterapijas efekts

“Tu stāvi, skaties uz delfīnu, bet viņš pašķiebj galvu tā, ka šķiet – runā ar tevi! Un arī tu nemanot sāc ar viņu sarunāties. Tikai pēc tam aptver, ka sarunbiedrs ir dzīvnieks!” atceras Inese, kas, satiekoties ar delfīniem, piedzīvoja šo īpašo “viņi visu saprot” sajūtu. Delfīnu augstā intelīgences un viņu labvēlīgā attieksme pret mūsu sugu jau senatnē atstājusi iespaidu uz cilvēkiem. Odisejs kā pateicību par to, ka delfins izglābis viņa dēlu, ar glābēja attēlu izrotājis savu vairogu, bet Šekspīrs iedzīvinājis Hērodota stāstīto par pirātu sagūstītu un delfīnu izglābtu princi. Taču, lai gan senatnē bija zināmi vairāki nostāsti par delfīniem glābējiem un bērnu draugiem, nekas nav dzirdēts par delfīniem terapeitiem.

Delfinterapija balstās uz zinātniski nepierādītu uzskatu, ka delfīnu radītās ultraskaņas iedarbojas uz cilvēka ausiem un spēj mainīt to biomolekulāro struktūru. Zināms, ka delfīni pārvietojas un medī, izmantojot eholokāciju – viņi izdod ultraskaņu un klausoties atbalsi, uzkonstruē telpas audiālo attēlu. Šī augsti attīstītā un cilvēku pasaulei tik neparastā spēja radījusi spekulācijas, ka delfīni šādi var radīt arī cilvēka attēlu. Ar savu eholokāciju kā ar audiālu skeneri delfīni izveidojot cilvēka organisma trīsdimensiju modeli un diagnosticējot slimības. Bet cilvēku

ausim nesadzirdamās ultraskaņas, ar kurām šie dzīvnieki savstarpēji sazinās, šīs slimības spējot izārstēt. Pagājušā gadsimta septiņdesmitajos gados sāka izplatīties uzskats, ka kontakts ar delfīniem spēj pozitīvi noskaņot cilvēka organismu – stiprināt imunitāti un līdzsvarot nervu sistēmas darbību.

Teoriju par delfīnu neparastajām spējām popularizēja ekscentriskais apziņas un delfīnu komunikācijas pētīšanas pionieris Džons Lili. Izmantojot elektrofiziolģiju, akustisko analīzi un vēl dažādas pašizgudrotas tehnoloģijas, viņš mēģināja uzzināt delfīnu

sam drīz Inese sagaidīja arī nākamo pārsteigumu. “Endijs pēkšņi Odesā pamanīja, ka eksistē karuseļi. Es biju šokēta, jo pirms tam viņam par karuseļiem nebija intereses. Kad viņš pateica: “Mammu, es gribu!”, biju tik laimīga, ka man bija vienalga, cik tas maksās. Mēs pat izbraucām ar *Amerikāņu kalniņiem*. Es pēc tam vēl piecas minūtes trīcēju, bet viņš paziņoja, ka grib vēl... Un nākamajā dienā atkal gribēja braukt ar panorāmas ratu. Nu, pilnīgi kā samainīts bērns,” priecīga atceras Inese.

Atšķirībā no cilvēkiem delfīnu āda sa-

intelīgenci un potenciālu komunicēt ar citām dzīvām radībām. Lili bija apņēmības pilns iemācīt delfīnam angļu valodu. Un, kaut gan tas neizdevās, viņš bija cieši pārliecināts, ka tuvākajā nākotnē cilvēki komunicēs ar delfīniem. Tagad delfināriji daudzviet pasaulē piedāvā šādu iespēju.

“Sākumā viņi sasveicinās – bērns pamāj delfīnam, delfīns ar spuru pretim. Kā spēlē! Bērns aizmet bumbu, delfīns viņam to atnes. Treneris tur bērniņu, un delfīns, lecot ārā no ūdens, iedod bērnam buču uz rokās,” terapijas norisi apraksta Inese. Kamēr Endijs kopā ar treneri darbojas ar delfīnu, Inese baseina malā fotografēja un filmēja. Pirmo delfinterapijas efektu viņa novēroja jau tūlīt, pirmajā terapijas reizē. Endijs, kurš pirms tam paniski baidījās no ūdens – ja viņam acī iekļuva kaut vai viena pilīte, sāka histēriski raudāt, bet Rīgas baseinā, ko apmeklēja, gatavojoties delfinterapijai, baidījās nirt zem ūdens – Odesā jau pirmajā nodarbībā viens peldēja ar delfīnu. Tagad, pēc terapijas, viņš droši lec uz galvas ūdeni. Pavi-

stāv tikai no dzīvām sūnām, un viņu ķermenis ir ārkārtīgi jutīgs. Dažreiz, meklējot bariņu, viņi aizsardzībai uz purna kā cimdu uzvelk koniskas formas sūkli, piedevām mātītes apmāca šajā viltībā savus bērnus. “Tik maigi, tik brīnišķīgi miksti,” Inese apraksta sajūtas, kādas pārņem, pieglauzoties delfīna slapjajam ķermenim. Viņa izlēma – ja jau ir atbraukusi, arī pašai jāizpeldas kopā ar delfīnu. Tiesa, cena par šo prieku nav maza – pieaugušajam desmit minūšu pelde izmaksā simt dolāru. “Izlēmām par labu Odesas delfinārijam ne vien tāpēc, ka par to biju lasījusi labas atsauksmes, bet arī tāpēc, ka delfināriji Eiropā ir daudzkārt dārgāki. Atklāti sakot, apskatot cenas, man radās jautājums, kurš vispār to var atļauties. Mūsu izvēlētajā programmā Odesā viena trīsdesmit minūšu terapijas nodarbība Endijam maksāja simt dolāru. Kopumā viņam bija desmit nodarbības. Vēl klāt masāža, kas maksāja divdesmit piecus dolārus, un runas stimulācijas nodarbība par piecpadsmit dolāriem. Dārgākais bija ceļš, dzīvošana un ēšana.”

Delfinu tumšā puse

"Gribu brīdināt vecākus, ka pirms braukšanas ļoti rūpīgi jāizvēlas delfinārijs. Pūsis, kurš nodarbojās kopā ar Endiju, visu laiku raudāja, baidījās no delfīna, negribēja kāpt ūdenī. Izrādījās, viņam iepriekšējās delfinterapijas laikā kaut kur Krievijā delfīns bija iekodis rokā. Tur kopā ar bērnu baseinā trenera vietā bija gājuši vecāki. Kāds treneris no Sanktpēterburgas stāstīja, ka pie viņiem drošības apsvērumu dēļ bērni baseinā netiek ielaisti," stāsta Inese.

jaunāko dēlu Henriju vēl baroja ar krūti. Kad sievietē iekāpa baseinā, visi delfīni tūdaļ bija klāt – likās, ka viņi to sajuta. "Stūmu viņus aiz deguna prom, jo likās, ka tūlīt iekodīs. Sajūta nebija visai droša. Kā tādas mazas haizivis."

Gūstekņi vai tomēr ziņkārīgi terapeiti

Taču ne tikai fakts, ka dažas delfīnu sugas no sava plēsīgā senča mantojušas spēcīgus žokļus ar līdz pat divsimt piecdesmit asiem zobiem, bet arī delfinterapijas ētis-

dzēja, ka treneris velk no kājas nost čību, lai pa jokam sadotu pa degunu, viņa nira zem ūdens un bēga prom. Tā viņai bija kā jautra rotaļa," atceras Inese.

Uz jautājumu, vai delfinterapija Endija attīstībā ko būtisku izmainīja, Inese atbild, ka ne uz ko pārdabisku jau nemaz nav cerējusi: "Es negaidīju, ka Endijs pēc delfinterapijas tūlīt sāks perfekti runāt, tomēr arī auklīte ievēroja, ka viņš sācis aktīvāk strādāt, iemācījies izrunāt c burtu. Domāju, ka delfinterapija ietekmē tieši emocionālo jomu, bet viss ir savstarpēji saistīts. Galvenais, ka Endijam

▲ Gulivers un Taņa. Viņi visu dara kopā, tāpēc, lai viens no pāra neapvainotos, terapijā tiek nodarbināti abi vienlaikus.

Pārstēģums jau pirmās nodarbības laikā. Endijs, kurš pirms tam paniski baidījās no ūdens, delfīna mugura izskatās laimīgs.

Kamēr daudzi slimu bērniņu vecāki, kas izmēģinājuši visu iespējamo, cer, ka delfinterapija palīdzēs viņu bērnam iegūt veselību, vairāki speciālisti brīdina – lai arī pelde kopā ar delfīnu ir patikama un sniedz pozitīvas emocijas, tas nav droši nedz pašam delfīnam, nedz bērnam. Delfīns var būt agresīvs, savukārt cilvēks delfīnu var aplīpināt ar slimībām. Piedevām nav zināms neviens patiešām zinātnisks pētījums, kas pierādītu veselības uzlabošanas ilgtermiņā. Kaut gan delfīni ar saviem nekad neizzūdošajiem smaidiem izskatās mīļīgi, savvaļā tie bieži vien uzvedas izteikti agresīvi. Pētnieki novērojuši, ka delfīnu tēviņi mēdz veidot bandas. Grupas, kas sastāv no diviem trim delfīniem, no citām grupām nolaupa delfīnu mātītes, tur kā gūsteknes un izvaro. Ir gadījumi, kad tēviņi pēc dzimšanas uzbrūk jaundzimušajiem. Tāpat nav nekāds retums, ka delfīni cenšas nodibināt seksuālu kontaktu ar cilvēkiem.

Inese stāsta, ka par delfīnu agresiju ir lasījusi un arī pati uz brīdi baseinā sajutusies neomulīgi. Delfinārija apmeklējuma laikā viņa

kie aspekti dzīvnieku aizstāvjos rada iebildumus. Dažos Amerikas delfinārijos delfīni nebrīvē vairojas, taču citās valstīs lielākoties tie tiek nometīti. Ja cilvēki zinātu, ko delfīnam nākas pārdzīvot, līdz viņš tiek līdz baseinam, viņi diez vai izvēlētos šādu terapiju. Ta kā delfīni ir intelektuāli dzīvnieki un viņu dabiskā vide ir plūstošs, bezgalīgs ūdens, nereti viņu dzīvi delfinārijā salīdzina ar cilvēku, kuram to naktos pavadīt sienas skapī. Tomēr tie, kas kaut reizi apmeklējuši delfināriju, ievēros, ka dzīvnieki tur neatgādina nomocītus un nelaimīgus gūstekņus, bet gan aktīvi un ieinteresēti iesaistās uzdevumos. "Delfīni peld pa pāriem. Gadījumā, ja tiek nodarbināts tikai viens no viņiem, otrs apvainojas, ka ir atstāts novārtā. Tāpēc terapija notika vienlaikus diviem bērniem – katrs darbojās ar savu delfīnu un savu treneri. Baseinā atradās vēl divi citi delfīnu pāri, kas tobrīd nebija nodarbināti, bet ļoti vēlējās iesaistīties. Kad Taņa un Gulivers bija nodarbināti, delfinmeitene Sāra visu laiku bāza ārā degunu un gaidīja, kad viņai dos uzdevumu. Viņa pilnīgi uzbāzās. Kad re-

loti patika. Es ieteiktu visiem pamēģināt. Ļa ir fantastiska sajūta. Pēc peldes visu dienu staiģā ar smaidu pa visu seju. Varbūt neko būtisku tas neizmainīja, bet mani atslābināja, iedeva lielu enerģiju turpināt strādāt, iet, skriet. Atbrīvoja emocijas. Endijam tā bija komunikācija. Viņš neiesaistās rotālās ar sava vecuma bērniem, mājās viens spēlēja savas lomu spēles. Visi vienmēr saka, ka dēls uzvedas kā ideāls bērns – neardās, nedauzās. Gan mājās, gan bērnudārzā savā nodabā kaut ko mierīgi dara un nevienam netraucē. Taču man vienmēr gribējies, lai viņš ir drošāks un aktīvāks. Kopumā, lai gan logopēde teica, ka šāda terapija mūsu bērnam nūdien nav vajadzīga, ļoti priecājos, ka aizbraucām."

Ko domā un kā jūtas delfīns terapeita lomā, mums visticamāk, nekad neizdosies uzzināt. Lai arī cilvēks ir izveidojis komunikāciju ar delfīnu, mēģinājums dzīvniekam iemācīt mūsu valodu ir izgāzies. Savukārt viņu valoda ir tik komplicēta un smalka, ka spējam saklausīt vien svilpienu un klikšķu virkni.

Rūgts!

Augusta aktualitāte, grozies, kā gribi, II kāzas. Gluži tāpat kā jūnijā Līgo, bet decembrī Ziemassvētki. Izraugoties datumu un vietu, vienofas receptes nav – tur katram pārim individuāli jānodas pie zvaigžņu tulka, bet visādas jautras pašmāju un svešzemju izdarības gan vērts izmēģināt. Jo piepildās tas, ko ļoti gribam un kam ticam.

▼ *Loija Poznaka*

Priekšvēstnesis

Ja rudenī pie kādas mājas koki ar daudz sarkanām lapām, tad no tās mājas kāds precēsies.

Sudrabs pie plīkas miesas

Lai laulības dzīvē netrūktu naudas, līgavai pie plīkas miesas jāliek sudraba nauda (par ērtākām naudas glabāšanas vietām atzītas kurpes, krūšturi un korsetes)

Ardievu teikšana ar cimdiem rokās

Kad kāzu viesi brauc prom, jaunā sieva un vīrs nedrīkst atvadīties kailām rokām. Abiem jāvelk rokās cimdi, lai savu laimi, ko viesi kāzās, roku spiežot, vēlējuši, neatdodu tiem līdzī.

Paklausīgais vīrs

Ja sieva grib būt noteicēja ģimenē, tad, sakot jā vārdu, viņai jāuzkāpj vīram uz kājas. Ja tas neizdodas, ir atkāpšanās ceļš – nākamajā rītā pēc kāzu nakts jālūdz vīram kaut ko padot. Ja vīrs prasīto izpilda, būs pakalpiģs un paklausīģs visu laulības laiku.

Jauns un pilns

Mūsu senči bija pārliecināti, ka, pirms noteikt kāzu datumu, jāskatās mēnesī. Ja kāzas svinēja jaunā jeb augošā mēnesī, laulība ilga un pats pāris – ilgi jauni. Savukārt tie pāri, kam vairāk rūpēja pārtikusi dzīve, izvēlējās savienību slēgt pilnā mēnesī.

Pa vienu pusi

Atbraucot no baznīcas vai dzimtsarakstu nodaļas, jaunajam pārim jākāpj ārā no ratiem (ragavām, auto) pa vienu pusi, lai ir satīcīga dzīvošana.

Neprecēto iespēja

Ja kāda meita par varītēm grib precēties, bet līgavas mesto pušķi nav noķērusi, jāatrod iespēja pasēdēt līgavas krēslā tik ilgi, lai paspētu noskaitīt līdz 27 (magiskais trejdeviņi).

Britu paražas

Ja līgava grib vēl vairāk sajusties kā karaliene, var aizņemt Lielbritānijas tradīciju, ko tur ievēro vēl šodien. Līgavai mugurā jābūt kaut kam:

VECAM, lai līgava neaizmirst veco dzīvi, draugus un ģimeni;

AIZLIENĒTAM, lai būtu veiksmē; vēlams aizlienēt no kādas sievietes, kam izdevusies laulība;

JAUNAM, lai izdotos laulība un jaunā dzīve;

ZILAM, lai simbolizētu savu nevainību un uzticību.

Špikojam tradīcijas

VĀCIJĀ līgavas kabatās jābūt sālim un maizei – bagātības simboliem.

ZIEMEĻAMERIKA indiāņu kāzu kleita tiek darināta no četrām krāsām audumiem: melna (simbolizē ziemas), zila (dienvidus), balta (austrumus) un dzeltena (rietumus).

ĶĪNĀ līgava un līgavainis apmainās ar sarkaniem kabatlakatiņiem, uz kuriem attēlota mandarīnpīle. Pīles vienmēr paliek kopā, un to vēlas arī jaunlaulātie.

TURCIJĀ visas neprecētās meitenes, kas ielūgtas uz kāzām, uz savu kurpju zolēm uzraksta savu vārdu. Tā, kura pēc kāzām vārdu vēl var izlasīt, kļūs par nākamo līgavu.

GRIEKIJĀ kāzu dienā līgavaiņa durvis nosmērē ar medu vai kādu citu saldu, lipīgu vielu, līgava met granātābolu pret durvīm. Ja auglis sašķīst un durvīm pielīp daudz sēklu, dēli šajā laulībā garantēti.

MEKSIKĀ līgava savu kāzu pušķi atstāj baznīcā pie kājām Jaunavai Marijai, tādējādi lūdzot aizstāvību laulības dzīvē.

Labības gredzenu pavēlnieki

Laiku pa laikam labības laukos pēkšņi parādās noslēpumaini apli un citas ģeometriskas figūras, kas liek domāt par mistisku spēku iedarbību. Vieniem šķiet, ka tās ir citplanētiešu nolaišanās vietas, citi uzskata, ka aplis veido izdomas bagāti jokdari.

▼ *Girts Kasparāns*

Nakts aizsegā vietā, kur vēl vakar pletās lekns kviešu tīrums, ierasto skatu nomainījusi neparasta ainava – vairākās vietās lauka vidū kvieši noliekuši galvu un izveidojuši ģeometriskas figūras, kas no gaisa izskatās pēc milzīgiem apliem. Zemnieki pukojas par sabojāto tīrumu, bet ziņkārīgie no tuvākas un tālākas apkaimes ierodas aplūkot neparasto parādību, ko daudzi uzskata par pārdabisku spēku vēstnesi.

Holivudas filmās labības aplu parādīšanās dažkārt kalpo kā priekšvēstnesis citplanētiešu invāzijai, jo šīs vietas tiek iezīmētas kā kosmosa kuģu nolaišanās punkti. Spriežot pēc labības aplu izplatības, citplanētieši diezgan bieži apmeklē Zemi, jo pēdējos gadu desmitos labības apli vairojas kā sēnes pēc lietus. Dažas vietas ir īpaši iecienītas, piemēram, sevišķi bieži labības aplis var ieraudzīt slavenās Stounhendžas svētvietas apkaimē Anglijā. Citplanētieši acimredzot nav pārāk izvēlīgi, jo savus kuģus nosēdina gan kviešu un miežu, gan rapša, kukurūzas un pat tabakas laukos. Pēc nospiedumu formas var izdarīt secinājumus par citplanētiešu transportlīdzekļu dizainu – visbiežāk sastopama

apļa forma, bet dažkārt tīrumā izveidojas trijstūru, daudzstūru un vēl sarežģītākas formas. Skeptiķi spriež, ka aplis ir visbiežāk izplatītā figūra, jo šādu citplanētiešu viesošānās vizītkarti ir visvieglāk viltot: tas būs pa spēkam katram, kurš bruņojies ar virvi, dēļa gabalu un pamatskolas līmeņa ģeometrijas zināšanām.

Velna aplis

Labības apli nav tikai mūsdienām raksturīga parādība, jo jau kādā XVII gadsimta Anglijas kokgriezumā attēlots pats nelabais, kas ar izkapti veido loka formas plāvumu labības laukā. Saskaņā ar legendu angļu zemnieks sastrīdējies ar savu strādnieku, kurš pieprasījis pārāk lielu maksu par auzu lauka nopļau-

Slovākijā, Česke Brezovā, mistisks aplis labībā parādījās 2009. gada 29. jūlijā.

Kad pie Stounhendžas parādījās labības aplis, vietējais zemnieks sāka pieprasīt ieejas maksu par tā aplūkošanu. Mēneša laikā viņš savāca 30 000 mārciņu. Nobradātās labības vērtība bija kādas 150 mārciņas.

Šādi labības apli bija redzami rīsu laukā Rejosari Village No.

The Mowing - Devil :
Or, Strange *NEWS* out of
Hartford - shire.

Relate a True Relation of a Farmer, who Bargain'd with a Pair Mow, about the Cutting down Three Ha- Acres of Oats, upon the Devil's taking the Mow, the Far- mer swore, That the Devil should Mow it, rather than He. And to it fell out, that that very Night, the Crop of Oats shew'd as if it had been all of a Flame; but next Mornin' appear'd so neatly Mow'd by the Devil, or some Infernal Spirit, that no Mortal Man was able to do the like. Also, How the said Oats lay now in the Field, and the Owner has not Power to fetch them away.

Licensed, August 22th. 1678.

šanu, tāpēc saniknotais zemnieks teicis, ka labāk uzticēs šo darbu "pašam velnam". Otrā rītā lauks patiešām bijis nopļauts, turklāt viss liecinājis, ka tas nav cilvēka roku darbs.

Par noslēpumainiem apliem labības laukā vēsta arī kāda vācu pasaka, kuras sižets līdzinās Hansa Kristiana Andersena pasakai *Meža gulbji*. Šajā stāstā zemnieks katru rītu savā tirumā ieraudzīja apla formā nobradātu labību. Patiesību noskaidroja zemnieka dēls, kurš novēroja, ka naktī lauku apmeklē 12 gulbji, kas patiesībā ir noburtas princeses. Tumsas aizsegā viņas atguva cilvēka veidolu un dejoja labības laukā.

Senos laikos ļaudis ticēja, ka divainās figūras, kas parādās tirumā, radušās ļauno ga-

ru iedarbībā. Tiesa gan, bija arī cilvēki, kas tam centās atrast zinātnisku pamatojumu. Piemēram, 1880. gadā britu dabaszinātņu žurnāls *Nature* saņēma vēstuli no dabas pētnieka Džona Renda Keprona, kurš vēstīja par divainu aplu veidošanos kviešu laukā. Viņš ievēroja, ka tas notiek pēc vētrām un lietusgāzēm, tāpēc izteica pieņēmumu, ka apli veidojas "cikloniskas vēja iedarbības" rezultātā.

1966. gadā interesants gadījums noticis Austrālijā, kur aculiecinieki ziņoja par neparasta lidojoša objekta nolaišanos un pacelšanos purvainā vietā. Pēc "lidojošā šķiviša" aizlidošanas atklājās, ka šajā vietā augi saplacināti apla formā.

Labības aplu bums pa istam sākās pagājušā gadsimta 70. gados, kad Lielbritānijas un citu valstu tirumos arvien biežāk parādījās divaini veidojumi. Sākumā tie pārsvarā bija apli, bet laika gaitā figūras kļuva arvien sarežģītākas un līdzinājās rūpīgi veidotiem

◀ Jau 1678. gadā avizēs tika rakstīts par konstatētiem mistiskiem apliem labības laukos, taču tajā laikā vienīgais izskaidrojums šai parādībai bija sātana draiskulības.

Labības apļu bums pa īstam sākās pagājušā gadsimta 70. gados, kad Lielbritānijas un citu valstu tīrumos arvien biežāk parādījās dīvaini veidojumi. Sākumā tie pārsvarā bija apļi, bet laika gaitā figūras kļuva arvien sarežģītākas un līdzinājās rūpīgi veidotiem mākslas darbiem.

mākslas darbiem. Parasts aplis vairs nebija interesants; simbolu pētnieki labības laukos saskatīja sirdis un matemātiskas zīmes, *ih* un *jaņ* simbolu, pat DNS molekulu.

Mēs neesam vieni

Līdzīgi kā ufologi pēta "lidojošo šķīvīšu" fenomenu, labības apļu izpētei pievērsusies īpaša ļaužu grupa – cereologi, kas savu nosaukumu aizguvuši no romiešu auglības dievietes Cereras. Savas teorijas cereologi var balstīt uz nedaudz drošākiem pamatiem nekā ufologi, jo NLO eksistencei trūkst nepārspējamu pierādījumu, taču labības apļi ir skaidri saskatāmi un pat aptaustāmi. Tapēc galvenais diskusiju temats ir cits: kas veido šīs savdabīgās figūras? Liela daļa cereologu ir pārliecināti, ka labības apļi liecina par augstāku spēku, labāk attīstītu ārpuzemes civilizāciju viesošanās uz mūsu planētas. Piemēram, saskaņā ar vienu no teorijām labības apļi veidojas vietās, kur piezemējušies citplanētiešu kuģi, lai savāktu augsnes paraugus. Tiesa gan, nav isti skaidrs, kāpēc viņiem tie būtu vajadzīgi un ko ar tiem varētu iesākt. Citi pētnieki uzskata, ka labības rakstu zīmēs iekļauts citplanētiešu vēstījums mūsu civilizācijai. Piemēram, 1987. gadā kādā labības laukā parādījās uzraksts *WE ARE NOT ALONE* (mēs neesam vieni, *angļu val.*); skeptiķi gan iebilda: ja vēstījuma autori patiešām būtu citplanētieši, viņi rakstītu "jūs neesat vieni".

Labības apļu parādīšanās vietas nereti piesaista pārdabisko spēku pielūdzējus, kas uz "citplanētiešu nolaišanās vietām" dodas kā svētceļojumā. Viņi uzskata, ka labības apļos var izjust saikni ar augstākiem spēkiem, uzņemt īpašo enerģiju, stiprināt miesu un garu. Labības apļi veicinot auglības pieaugumu, piemēram, pēc viesošanās vienā

no šīm zonām Stounhendžas apkaimē ciniņama vecuma sievietēm pat atjaunojušās mēnešreizes.

Pārdabisko teoriju noliedzēji uzskata, ka runas par labības apļu īpašo iedarbību ir tikai viegli iespaidojamu ļautiņu fantāzijas. Daži centušies atrast zinātnisku izskaidrojumu tam, kāpēc labības tīrumos veidojas šādas figūras. Saskaņā ar vienu no versijām šo parādību izraisa helikopteru un lidmašīnu radītās gaisa plūsmas. Citi domā, ka labības apliem ir dabisks cēlonis, piemēram, nelielu virpuļviesuļu iedarbība vai lodveida zibens eksplozija. Labības noliekšanās pie zemes tiek skaidrota arī ar elektromagnētiskā starojuma iedarbību. Savvērestības teoriju piekritēji spriež, ka apļu veidošanās skaidrojama ar spleņiem militāriem eksperimentiem – ja lauks tiek pakļauts intensīvam mikroviļņu starojumam, labībā esošais ūdens izgaro un stiebrī noliecas pie zemes.

Jautrāks izskaidrojums labības postījumiem ir iemīļjuošos pārišu "auglības rituāli", arī zaķu, ežu un citu dzīvnieku seksuālās orgijas. Pirms dažiem gadiem Tasmānijā tika izteikts pieņēmums, ka mistiskos apļus opija magoņu laukos izraisa valabiji (ķenguru ģints dzīvnieki), kas saēdušies reibinošās magones un no prieka lēkā pa apļi.

Komerčiālā māksla

Ilūziju par labības apliem kā pārdabisku spēku veidojumu 1991. gadā iedragāja divu britu paziņojums, ka tieši viņi paši savām rokām izveidojuši simtiem neparasto zīmju. Dags Bauers un Deivs Čērlijs žurnālistiem stāstīja, ka ideja par labības apļu veidošanu viņiem radusies 1978. gadā. Sākumā tas bijis kā joks, bet vēlāk apliem pievērsta arvien lielāka preses un sabiedrības uzmanī-

ba, tāpēc abi centušies radīt arvien sarežģītākas zīmes. Pēc iznākšanas atklātībā jokda duets nodemonstrēja apļu veidošanas tehnoloģiju, kas balstījās uz virves un dēļu iemantošanu labības placināšanai.

Baueram un Čērlijam uzradās daudz sīkotāju, kas centās viņus pārspēt ar neparastām figūrām un zīmējumiem. Labības apļu pētnieki vēsta, ka mūsdienās figūru veidošanai tiek izmantotas tādas modernās tehnoloģijas kā GPS un datorprogrammas, iespējams, labība tiek apstarota ar mikroviļņiem lai ātrāk apstrādātu stiebrus lielā platībā.

Labības apļu veidotāji sevi uzskata par ainavu māksliniekiem, tādiem kā lauku vides grafiti meistariem, kas izmanto tīrumu lai radītu patiesi iespaidīgus tēlus. "Tas ir kā vairāk par vienkārši smuku bildi. Pirms tar jāveido zīmējuma shēma, jāveic mērījumi un tā tālāk," intervijā *National Geographic* stāstīja viens no apļu veidotājiem Džons Luncbergs. Atšķirībā no parastiem māksliniekiem apļu veidotāji strādā naktīs aizsegā un nekad neparaksta savus darbus, lai saglabātu anonimitāti. Tomēr zināms, ka ar labības tīrumu mākslu mūsdienās var diezgan labi nopelnīt jo apļu meistari arvien biežāk saņem pasūtījumus no firmām, kas vēlas piesaistīt uzmanību, izvietojot reklāmu labības laukā. Tādā uzņēmumi kā *Nike*, *Pepsi* un *Mitsubishi* maksājumi lielu naudu, lai noalgotu māksliniekus kas tīrumā izveido attiecīgo uzņēmumu logo vai reklāmas saukļus.

Laudis, kas joprojām tic labības apļu pārdabiskajai izcelsmei, nav sajūsmā par šo darboņu rīcību un uzskata viņus par krāpniekiem, kuri novērš uzmanību no "istiem" augstāko spēku veidojumiem. Pēc cereologa Kolina Endrjūsa domām, ap 80% labības apļu ir cilvēku darinājumi, bet pārējie esot saistīti ar pārdabiskiem spēkiem. "Mēs zinām,

Šis aplis parādījās naktī
uz 2013. gada 30. jūniju
Robella D'Asti laukā
Pjemontā, Itālijā.

Jautrāks
izskaidrojums labības
postījumiem ir
iemīlējušos pārišu
“auglības rituāli”, arī
zaķu, ežu un citu
dzīvnieku seksuālās
orgijas.

ka ir viltojumi. Taču tas, ka viltojtās var nokopēt van Gogu, vēl nenozīmē, ka van Gogs nekad nav eksistējis,” laikrakstam *The Daily Telegraph* skaidro labības aplu pētniece Klēra Outlija.

Zemnieki piepelnās

Internetā var atrast neskaitāmas pamācības, kā ikviens pats saviem spēkiem var izveidot dažādas figūras tīrumā, lai iz-

jokotu sabiedrību. Apla veidošana vienatnē gan būs visai sarežģīta, ērtāk ir darboties vismaz divatā. Vienam no komandas dalībniekiem jānostājas plānotā apla vidū, no kurienes tiek nostiepta virve, kurai piestiprināts dēlis. Ar to tiek apstrādāta labība visā riņķa rādiusā. Figūru veidošana gandrīz vienmēr notiek naktī, kad nelūgtie ciemiņi vieglāk var iekļūt tīrumā un paveikt iecerēto darbu. Lai slēptu pēdas, uz lauka ieteicams uzņākt un noiet pa riepu nospiedumiem, ko zemē atstājis traktors. Kad darbiņš padarīts, atliek vien sagaidīt, kad ļaudis pamānīs veidojumu, un priecāties par izraisīto ažiotažu.

Apskādēto tīrumu īpašniekiem prāts uz jautrību parasti nenesas, jo nākas skaitīt radītos zaudējumus. Turklāt lielāko postu nodara nevis sākotnējā zīmējuma vei-

dotāji, bet gan ziņkārīgo pūli, kas ierodas aplūkot neparasto objektu. Tiesa gan, veiklākie zemnieki iemaņījušies no šādas intereses gūt diezgan labu peļņu. Piemēram, kad pie Stounhendžas parādījās labības aplis, vietējais zemnieks sāka pieprasīt ieejas maksu par tā aplūkošanu. Mēneša laikā viņš savāca 30 000 mārciņu. Nobradātās labības vērtība bija kādas 150 mārciņas,” intervijā *National Geographic* stāsta Lundbergs. Ņemot vērā šādu interesi, nav šaubu, ka labības aplu fenomēns tik drīz nebeigsies un tīrumos parādīsies arvien jauni, arvien virtuozāki veidojumi. Un būs daudzi, kas ticēs, ka tas patiešām ir citplanētiešu sūtīts vēstījums. Jo krietni vilinošāk ir domāt, ka nakts laikā mūsu tīrumus apciemo “mazie zaļie cilvēciņi”, nevis pāris jokdaru, kas bruņojušies ar virvi un dēļa gabalu. ☺

Latvijas Republikas biedrība

„Holistiskās medicīnas un naturopātijas asociācija”

**Tamāra Rimša, pamācēja ar 12-gadu pieredzi
aicina apgūt ajurvēdas masāžas:**

Čanpu. Galvas un ķermeņa augšdaļas masāža-antidepresants. Uzlabo koncentrācijas spējas, atmiņu un prāta spējas.

Mukhabhanga. Kosmētiska Ajurvēdas masāža un jaunību paildzinoša procedūra.

Sambahana. Ar enerģiju piesātinoša masāža visam ķermenim. Stimulē reproduktīvās, gremošanas, sirds un asinsvadu sistēmu darbību, izvada toksinus.

Meru Danda Čikitsa. «Pasauls ass» jeb mugurkaula sakārtošana: izvada sāļus, pastiprina limfas gaitu, palielina dzīves enerģiju.

Marma Čikitsa. Enerģētiski aktīvo marma punktu stimulēšanas sistēma. Attīsta intuīciju, atbrīvo uzkrājušās emocijas. Fiziskā limenī sakārto aknu, liesas, nieru un imūnās sistēmas darbību.

Tarzenas pēdu masāža stimulē bioloģiski aktīvos punktus, refleksoterapija.

Garsans. Pretcelulīta masāža un procedūra svara samazināšanai.

Var veikt arī kā pašmasāžu.

Sekoiet lūdzu reklāmai www.ajurvedasmasazas.lv, tālrunis 29493710

Tiek izsniegts sertifikāts, licenzētas programmas ietvaros.

Starptautisks
sertifikāts masāžas
praksē

Bišu gana saimniecība

Šovasar Vidzemē lija reti. Lielajā karstumā ziedi taupīja mitrumu un nektāru ražoja skopi, tāpēc tās puses bitenieki bažījās par pienesumu. Tomēr medus ir. Lipīgs, dzeltens, smaržīgs. Pilsētnieks ziemā to uziedīs uz maizes vai pieliks tējai cukura vietā un, iespējams, padomās par bitenieku – bišu ganu, kurš pacietīgi uzraudzījis mazās medus gotiņas, lai tiktu pie brīnumainā kāruma.

▼ *Zane Zālīte*

Vecpiebalgas puses bitenieks **Mairis Ivulāns** noķer biti un pieliek pie ikšķa. Tā iedzel, dzeloni atstājot miesā, tad aizlido prom, pieķeras aizkariem un gaida galu. Bite bez dzeloņa drīz vien iet bojā, bet dzelonis turpina savu "darbu": tas aktīvi pulsē, no indes dziedzera sūknējot zemādā bišu indi. Mairim no dzēliena ne

silts, ne auksts – viņš pat nesaraujas, sen jau pieradis. Tas ir tikai paraugdemonstrējums, lai parādītu, cik gudri un līdz sīkumiem pārdomāti viss notiek bišu saimniecībā – visu lielās dabas likumu un kopsakarību miniatūrā, bet perfektā modeli.

Bišu komunisms

Jau gadiem ilgi nodarbojamies ar biškopību, Mairis ir pārliecinājies – bišu saime ir ideāls sabiedrības modelis. "Ja tikai politiķi to saprastu!" bitenieks nogroza galvu. "Bišu sociumā visi ir līdzvērtīgi, nav bagāto un

nabago, nav liekēžu, kas uz citu rēķina iedzīvojas. Nav nepilnvērtīgu eksemplāru, spēj strādāt un to arī dara tikai viena mēdēļ – lai vāktu ēdamo. Nav vergu, kas ražo par minimālo algu, un nav bagātnieku, kas ir savs uzdevums – godājams un cieņamājšams. Tads bišu komunisms – labā nozīmē protams." Tiesa gan, nevienam labam draugam Mairis nenovēlētu būt čam kā bitītei – darba bite, kuras mūžsāra ir ap 20 dienām, strādā, līdz mir. "Bites pat naktis neatpūšas. Tas guļ. Ja pieiet pie stropa, var dzirdēt, iekšā arī nakti zum: viņas tvaicē lieko n

Mairis savā profesijā "ievilcis" arī sievu Andu, kura pašlaik mācās speciālos biškopības kursus.

Par bitēm

✦ Ejot pie stropa dienā, jāvelk gaišs apģērbs, bet vakarā tumšs. Apģērba krāsa biteniekam palīdz izvairīties no bišu "potēm".

✦ Ozolu audzes un sarkani skudru pūžņi ir droša zīme, ka tā ir laba vieta bišu stropiem, jo gan ozoliem, gan bitēm patīk āderes. Āderu krustpunkts zem bišu stropa pastāvīgi stimulē bites, iedarbojoties līdzīgi kā enerģijas dzēriens – bites ir aktīvākas un ļoti čakli gādā medu.

✦ Kaut arī bites dzel, tās var kļūt par barību putniem. Bites ēd arī irši jeb sirseņi.

✦ Samaltas mirušas bites, aplietas ar spirtu, tiek uzskatītas teju vai par brīnumlīdzekli pret visām kaitēm.

✦ Jēdziens "medus mēnesis" cēlies no senas tradīcijas jaunajam pārim dāvināt medalus mucīņu, ko abi kopā iztukšojuši mēneša laikā. Medalus neapdullināja prātu, bet uzmundrināja un iepriecināja. Mūsdienās ar to apzīmē ne vien kāzu ceļojumā pavadīto laiku, bet arī jebkuru jaunu attiecību sākumposma daudzsološo, iluzori optimistisko gaisotni.

Es zinu bites dzīves ciklu – kad māte izšķilsies, kad izlidos kāzu lidojumā, kad sāks dēt – un savu ritmu pakārtoju viņai.

rumu, lai nektārs, kas ievācot ir šķidrns kā ūdens, nesāktu rūgt. Gadās, ka bitenieks izņem nenogatavinātu medu un pārdod, bet pircējs pēc tam sūdzas: medus sarūdzis!"

Tikai pateicoties perfektai darba organizācijai, bites izdzīvojušas gadsimtu gaitā – stropā ikviena bite pilda savus uzdevumus, lai turpinātos dzīvība: tīra stropus, nes nek-

tāru, baro jauno paaudzi, izlūko jaunas mītnes vietas, ar propolisu aizdrīvē spraugas. Propoliss dezinficē gaisu, nodrošinot stropā sterilu vidi, – ne velti ļoti iekārota prece ir propolisa sedziņas, ko ieklāj stropā un kas laika gaitā piesūcas ar aprbrinojamo bišu produktu. Šādu segu var likt uz sāpošas murguras vai uzklāt uz radiatora...

Ar silķes garšu

Medu var glabāt aptuveni divus gadus, taču jāizvēlas tumša vieta un hermētisks iesaiņojums, jo medus uzsūc visas smaržas. Tapēc nav nekāds brīnums, ka pieliekamajā līdzās *Silķei kažokā* turēts medus garšos pēc zivīm, bet ledusskapī pie sieriem glabātais būs ar *Dor Blu* vai Čedara piegaršu.

Bites zog!

Lai arī tas var izklausīties tikpat nereāli kā mēģinājums zoodārzā nozagt tīģeri, bišu saimju un stropu zādības reizēm notiek. Visticamāk, to dara zinātnieki ar iemaņām biškopībā, nevis nejauši garāmgājēji, jo klasiskā stila bišu strops sver ap 50 kilogramiem (jaunā parauga bišu mājiņas no putuplasta ir vieglākas, taču arī nav nekāds mazais priekšmets), un to nevar aiznest viens cilvēks. Bišu strops biteniekam ir liels zaudējums, jo "pilns komplekts" nemaksā mazāk par 100 latiem.

Slovēņu bites

Pašlaik viena no populārākajām bišu šķirnēm Latvijā ir Krainas bites no Slovēnijas. Tās nav tik ražīgas kā tā sauktās krūmu bites, taču nav arī tik agresīvas. Tas biškopības procesu padara mierīgāku un patīkamāku.

Māšu kaujas

Bites arī uzrauga bišu māti, kas nav visnekāda izlepusi karaliene, kura atdusas mikstos pēļos, bet galvenais stropa dzīvības avots – vienu reizi tranu apauglota, tā visu savu divus trīs gadus garo mūžu nepārtraukti dēj oļiņas. Atbilstoši mūsdienu prasībām, bitenieks bišu māti iezīmē ar speciālu krāsu. Piemēram, šā gada bišu mātes visā Eiropas Savienībā atzīmē ar sarkanu, pērnās – ar dzeltenu. Tas nepieciešams galvenokārt kontroles un uzskaites vajadzībām.

Pārējās bites nodrošina, ka no oļiņām izšķīlušas vajadzīgā "formāta" bites – lielākoties medus nesējas, bet, ja nepieciešams, ar īpašu piebarošanu ar peru pienīņu tiek izaudzētas jaunas bišu mātes.

"Kad pienāk laiks un bišu māte kļūst veca – vairs nedēj tik daudz oļiņu, cik nepieciešams stropa dzīvības nodrošināšanai –, pārējā bišu komūnā nospriež, ka viņa jālikvidē. Veco māti bites pašas iznīcina vai arī rada

Ja bites aktīvi atgriežas stropā, gaidāms negaiss.

spīta noskaņojumu, proti, izaudzē vēl dažas mātes. Tad sākas māšu kari. Bišu mātes izdala feromonus, līdz ar to pārējās mātes sajūt, ka stropā viņām ir konkurence. Izaicinādamas pārējās mātes, tās sic īpašā, ne ar ko nesajaucamā tonkārtā. Kaujās izdzīvo spēcīgākā," stāsta bitenieks un piebilst: "Tā jau ir arī ar sievietēm. Kura būs aktīvāka, tā to veci dabūs, bet tā, kura idēs un vaidēs: vai, mani neviens nemil, mani neviens negrib, tā nedzīvos, bet tikai eksistēs."

Vecīt, nenāc klāt!

Tikai nezinātājam var rasties iespaids, ka strādāt par biškopu nozīmē neko īpašu nedarīt, tikai istajā brīdī atņemt bitēm medu, salikt burciņās un pārdot. Un šis darbiņš ir tīrs un labi smaržo. Bites ir burtiskā nozīmē jāgana, turklāt rūpīgi un vērgi, stāsta Mairis. Ja vienu nedēļu kādu stropu nepārlūko, tajā var sākties nemieri, proti, bites var gatavoties izspietot. "Ja izspieto, tā ir bitenieka laža – ja seko bišu dzīves ritumam, tā nevajadzētu notikt. Bitēm nevar ļaut aiziet pašplūsmā." Ja stropus pieskata, ja izprot bišu noskaņojumu, ja māc pamanīt dažādas pazīmes, kas liecina par medus gotiņu noskaņojumu – grupēšanos, šūnu formu un tamlīdzīgi –, ir iespējams tām likt strādāt savā labā.

Mairis gan piebilst, ka ir klasiskā stila bitenieks – viņam, teiksim, nav jaunmodīgu putuplasta stropu, bet vecās, labās koka dēļu bišu mājas. Nav arī industriālas pieejas kā lielajiem medus ražotājiem. Mairis dzīvo saskaņā ar dabu, vēro laika apstākļus, gādā, lai bitēm būtu pieejami visdažādākie nektāraugi.

"Tas nav urbāns dzīvesveids, kad astoņos jābūt darbā, tad seko pusdienas pārtraukums, vēl uzpipē kādu cigareti, noskaidro dienas jaunumus, paplāp ar kolēģiem... Es no rīta piecelos, iedzeru tēju un tad sā-

ku gudrot, pie kura stropa jāpieiet, kur varu mātē izšķīlīties, kur kannas jāizceļ. Es zināmu bites dzīves ciklu – kad māte izšķīlīsies, kad izlidos kāzu lidojumā, kad sāks dēt – un savu ritmu pakārtoju viņai," stāsta Mairis. "A dabu ir jāsaplūst. Ja bitenieks nesapratis, ka notiek, daudz ko var palaist garām. Tu, teilsim, nejutī, ka pēcpusdienā būs pārkons, bet ja bites intensīvi metas skrejāt, ja atgriežas stropā, tas nozīmē, ka tuvojas negaiss. Pēc bišu uzvedības ļoti daudz ko var nojaust. Au ziemā jāklaušās bitēs – jāiet ar ārsta klausamo ierīci un jāliek pie stropa, lai zinātu, kā tā jūtas. Ja dzirdama tāda kā lapu čabona, tas ir pirmais signāls, ka viņām sāk trūkt barības. Ja patikami zum, tad viss kārtībā. Ari vasar: katra skaņa stropā par kaut ko liecina. Es uzreiz zinu, kā bites mani sagaida. Ja tā nav parastā sanēšana, bet pavisam citi decibeli, ta

Bitenieki var izvēlēties arī mierīgākas šķirnes bites, lai tās nenāktos apdullināt ar dūmiem.

Bitenieks ar savu labi trenēto aci te uzreiz pamanīs lielo bišu māti.

nepārprotami nozīmē: "Zini, vecīt, šodien tu te neesi vēlams!" Tad var arī kādu "poti" dabūt. Mums šodien veiksmīgi izdevās izvairīties. Fotografā gan bija ļoti drosmīgs – tieši skrejai priekšā stāvēja!"

Cik reižu bites viņam iedzēlušas, Mairis sen vairs neskaita. Par visu vairāk bitenieks sargā acis, jo no bites dzēliena var palikt akls uz visu mūžu. Tāpēc laukā Mairis saulesbrīles nenonem, taču arī bitenieka baltajā aizsargtērpā neietinas – atšķirībā no stipri piesardzīgās un pat pabailīgās šo rindu autore.

Viņš cenšoties neiet bitēm tuvumā, kad ir iesmaržojies pēc skūšanās, jo neparastais aromāts var bites nokaitināt. Mūsdienās gan izdomāti speciāli biškopju dezodoranti ar smaržu, kas bitēm šķiet neitrāla. Ir arī speciāla bitenieku tabaka, ko smēkēt pie stropa, lai aizgāinātu bites, tomēr Mairis izmanto veco, labo metodi ar praulu kvēpināšanu. "Pie stropiem ejot, nedrīkst arī neko pūkainu vilkt mugurā – bites vēl nodomās, ka lācis, un būs ļoti dusmīgas," piebilst Maira sieva Anda, aizturot smieklus. Taču tas gan esot fakts, ka tad, ja viena bite iedzel, arī pārējās drīz vien metas virsū. Pirmā dzēlēja acimredzot raida kādu briesmu signālu, ko pārējās uztver un reaģē, steidzoties palīgā.

Klienti pielīp

Bitenieka dzīvesveids nozīmē arī krietnu devu vientulības, jo bites sarunās diez ko neiesaistās, stāsta Mairis. Toties darba rezultāts ir tīrs medus – tumši dzeltens, aromātisks un vijīgs, kas pēc neilga laika kristalizējas. Šādi, "klasiskā stilā" saimniekojot, iegūts medus nav lēts, taču tas visās "nominācijās" pārspēj intensīvi ražoto, par medus izstrādājumiem pat nerunājot (piemēram, ir valstis, kur drikstot tirgot pat tādu "medu", kurā 50% ir piejaukta sīrupa).

Kad Mairis, draugu un klientu vidū saukts par Vinniju Pūku, sviež medu, gan pats, gan Anda to atēdas, līdz sāk šķebināt.

Tāpēc klienti "pielīp" savam biteniekam uz ilgu laiku un pēc medus izsviešanas gaida ciemos kā sen neredzētu tuvu draugu vai radnieku. Maira sieva Anda stāsta: darījums jau vairāk sāk izskatīties pēc draudzības, nav iespējams vienam klientam "ieprogrammēt" desmit minūtes. Abas puses apvaicājas, kā gājis, kā bērni aug, kā pašiem, kā bitītēm šovasar veicies. Aicina pie galda. Jāsaprot, ka mēs šos cilvēkus nekad

nesatīktu, ja nebūtu medus. Un viņi nesatīktu mūs. Mēdz gadīties, ka cilvēks sāk pārstāstīt visu dzīvi, bet es tā nemāku pateikt: atvainojiet, man pēc piecām minūtēm jābūt citā vietā. Uzskatu, ka katrs ir pelnījis, ka veltu viņam laiku, nevis tikai paņemu naudu." stāsta Anda, kura mazpamazām kļuvusi par Maira labo roku bišu saimniecībā un pašlaik apgūst biškopības smalkumus speciālosursos. ●

Samana

KUČINSKA AKADĒMIJA LATVIJĀ.

Tās mērķis apmācīt kvalificētus speciālistus, kuri varēs ievirzīt cilvēkus jaunā augstākā apziņas līmenī, mainīt sevi un kļūt par savas dzīves saimnieku.

**Īsākā informācija
www.samana.lv**

Mācības notiek krievu un latviešu valodā.

Semināra maksa-50 lati

**Par ekstrasesnu
īsāk var palasīt
www.aklux.com**

TUKŠNEŠŪ PILSĒTAS un debesu pilsoņi

Kad puszviļus atlaidies filozofs deva vietu eremītam, kas tuksnesī pārtiek no saknītēm, antīko pasauli nomainīja viduslaiki. Radās pirmās mūku kopienas, kuru ideāls bija cilvēks pirms grēkā krišanas. Ko tik toreiz nedarīja, lai atgrieztos šajā bezvainīgajā stāvoklī: ēda nevārītas lēcas, ganījās pļavā kopā ar ganāmpulkiem un dienām un naktīm tupēja staba galā.

▼ *Anete Moroza*

Šodien viduslaikus dēvē par tumšajiem gadsimtiem, taču tie mums devuši gotikas katedrāles un Dantes *Dievišķo komēdiju*. Tolaik cilvēki dzīvoja modernā pasaulē, protams, pavisam citādā. Viduslaiku Londonā bija mazliet vairāk nekā četrdesmit tūkstoši iedzīvotāju (šodien Londonā dzīvo vairāk nekā astoņi miljoni), Parīzē, Venēcijā, Romā – ap piecdesmit tūkstošiem. Pilsētu gaisā garšvielu un pārtikas aromāts jaucās ar urīna un cilvēku fekāliju smārdū. Gaisma nāca no saules un svecēm, bet viduslaiku pavārgrāmatās varēja izlasīt, kā pagatavot eža cepeši. Tie bija laiki, kad pasaule bija pārsteidzoši jauna – vairāk nekā 50% viduslaiku eiropiešu bija jaunāki par divdesmit gadiem un tikai 5% vecāki par sešdesmit pieciem. Tie bija laiki, kad neticīgo vispār nebija. Pat tādas domas, ka Dieva nav un pēc nāves nekā var arī nebūt, nebija. Vārdu *religios* neattiecināja uz ticīgajiem, jo tādi bija visi, bet uz tiem, kas aizgājuši no šīs pasaules, lai tuvotos ideālajam paraugam – cilvēkam pirms krišanas grēkā. Vēlajā Romas impērijas un agrīnajā viduslaiku pasaulē cilvēku skaits, kas atstāja laicīgo pasauli, bija ārkārtīgi liels.

Sākumā kristietība bija tikai viena no daudzajām reliģijām, drīzāk sekta, kas no citām atšķīrās ar kādu pārsteidzošu iezīmi – Kristus sekotāju gatavību pakļauties vajātāju mocībām un ticības dēļ doties nāvē.

NO MOCEKĻA PAR MŪKU

Taču līdz gotiskām viduslaiku miniatūrām, klosteru vīna mucām un krāsainām vitrāžām vēl ejams tāls ceļš. Agrīnajos kristietības gados nebija vienotas idejas un skaidras formas, kādai jābūt mūku kopienai. Tikai pakāpeniski, gadu simtiem ilgā procesā pārvarot neveiksmes un kļūdas, radās klosteri un baznīcu organizācijas, kādas tās pazīstam šodien.

Mūku kopienu aizsācēji tuksneša tēvi parādījās trešajā gadsimtā – kopš tā laika uz papirusiem rakstītajos nodokļu reģistros sastopams vārds *monachoi*. Tas, ka viņi bija zināmi un pat tika saskaitīti, liecina, ka viņi dzīvoja pilsētu tuvumā, nevis tuksnešu vidū. Sākumā kristietība bija tikai viena no daudzajām reliģijām, drīzāk sekta, kas no citām atšķīrās ar kādu pārsteidzošu iezīmi – Kristus sekotāju gatavību pakļauties vajātāju mocībām un ticības dēļ doties nāvē. Tolaik romiešu reliģija bija sinkrētiska, kas nozīmē, ka bez problēmām vienlaikus varēja pielūgt daudz un dažādus dievus. Bet Kristus sekotāji atteicās upurēt romiešu dievībām un ar savu rāmo pulcēšanos un noslēpumainību imperatoriem šķita neuzticami un aizdomīgi, tāpēc pret viņiem izvērta vajāšanas, bet tos kristiešus, kuri savas ticības dēļ gāja nāvē, godāja par svētajiem – viņu apbedījumi kļuva par svētceļnieku pulcēšanās vietām. Lielās vajāšanas beidzās ceturta gadsimta sākumā, kad 51. Romas imperators Diokletiāns saprata, ka iznīdēt kristiešus nav iespējams. Drīz par imperatoru kļuva kristiešu aizbildnis Konstantīns, kas izdeva Milānas ediktu – atļauju publiski pielūgt kristiešu dievu. Nu kristietība vairs nebija bīstama ticība. Tieši pretēji – Konstantīns kļuva arvien lielāks kristietības fans un uzbūvēja Konstantinopoli, pilnībā

kristīgu pilsētu, un biskapi kļuva par impērijas politiķiem.

Ta kā būt kristietim vairs nenozīmēja būt revolucionāram, reliģiskie lideri uztraucās, ka apdzisis ticības kvēle. Vajāšanu laiks kļuva par kristiešu tikumu zelta gadsimtu, bet nostāsti par pirmajiem mocekļiem, kas bēga uz tuksnešiem, bija kā garīga kompasa punkti, kuriem sekot. Laikā, kad kļūt par svēto mocekli nebija iespējams, lūgšanas, nabadzība un pieticīga maltīte bija viss, ko patiesi tikumīgs Kristus sekotājs varēja piedāvāt. Mūki atteicās no savas mantas, sekā un vakariņām un aizgāja klosteri. Leģendas par mocekļiem saistījās ar tuksnesi, tāpēc tuksneši kļuva par mūku pilsētām.

Kristiešu aizbildnis imperators Konstantīns izdeva Milānas ediktu – atļauju publiski pielūgt kristiešu dievu.

SVĒTĀ ANTONIJA KĀRDINĀŠANA

Portika vidū koša saulesgaisma apspidēja pilāram piesietu kailu sievieti. Divi zaldāti viņu pēra ar siksnām, un pie katra sitiena viņa locijās sāpēs. Viņas ķermenis bija skaists... tik brīnišķīgs, ka es varēju būt piesiets pilāram blakām tev, seju pret seju, tavu acu priekšā, atbildot taviem vadiem ar savām ilgām. Un mūsu ciešanas savienotos vienā, mūsu dvēseles savitos, – tik saldkaisli franču rakstnieks Gistavs Flobērs iztēlojies Svētā Antonija, pirmā slavenākā tuksneša tēva, cīņu ar sātna uzsūtītām vizijām. Tiesa, nākamajā teikumā Antonijs par neķītrajām domām sevi pamatīgi izpletņē. Flobēram, tāpat kā citiem Rietumu māksliniekiem, sākot ar ziemeļu renesanses gleznotāju Matiasu Grinevaldu un beidzot ar sirrealistu Salvadoru Dali, Antonija mocības Libijas tuksnesī bija radošas iedvesmas avots.

Antonijs jeb Antonijs Lielais, kas ikona attēlots ar kapuci un baltu bārdi, ir reā-

la vēsturiska persona, kura dzīvoja trešajā gadsimtā. Astoņpadsmit gadu vecumā viņš esot izdomājis paklausīt Jēzum, tāpēc visu, kas viņam piederējis, atdevis nabagiem un kļuvis par vietējā eremīta skolnieku. Pēc tam devies uz Libijas tuksnesi, kur ar nelieliem pārtraukumiem pavadījis visu mūžu. Sākumā Antonijs vienatnē ar lūgšanām cīnījies pret "sātana uzsūtītu garlaicību, slinkumu un sieviešu rēģiem", tad uz neilgu laiku pārvācies uz kapsētu, kur gulējis kapličā un pārticis no tā, ko atnesuši vietējie zemnieki. Taču drīz vien atkal atgriezies tuksnesī, kur pamestā romiešu cietskni pavadījis divdesmit gadus. Kad sātna uzsūtītie bestijas (nejaukākie dēmoni pie Antonija ieradušies kentaura un satira veidolā) gribējuši svēto vīru saplēst gabalos, viņš smējies tiem sejā: "Jums par mani nav nekā-

Pirmā plašākā mūku kustība Rietumos bija martinieši ar Trīres bīskapu Mārtiņu priekšgalā. Alkoholiķu un nabagu patrons Svētais Mārtiņš (316–397) Sulpīcija Severa biogrāfijā attēlots kā Rietumu Antonijs. Mārtiņš bija kaismīgs seno tempļu demolētājs. Astoņpadsmit gadu vecumā viņš esot pametis militāro dienestu ar vārdiem: "Es esmu Kristus kareivis." Viņa sapnis bijis paša dibinātajā *Marmoutier* ieviest skarbu kārtību, tāpēc viņa astoņdesmit audzēkņi dzīvojuši ļoti askētiski. Laikā, kad Mārtiņš vēl bijis zaldāts, viņš ieraudzījis kādu nabagu, iededzies velmē ar viņu dalīties un ar zobenu pāršķēlis savu apmetni. Nākamajā naktī sapnī viņš redzējis Jēzu, bet pamodies atklājis, ka apmetnis ir vesels. Slavenais apmetnis kļuva par reliktu, un viduslaikos karaļi tā gabaliņu ņēmuši līdzī kaujās veiksmei.

Svētā Antonija
Lielā klosteris.

das varas, jo jūs man neesat nekādas autoritātes." Pēc šiem vārdiem briesmoņi izgaisu kā dūmi.

Antonijs kā magnēts pievilka pēc šķības alkstošus kristiešus. Tuksnesī, kur viņš mācīja savus ticības brāļus, veidojās tāds protoklosteris – mācekļi iekopa dārziņus, r mieldriem vija paklājus, ko vietējā ciemā iemainīja pret pārtiku, un vienojās kopīgās lūgšanās. Tagad šajā vietā ir Svētā Antonija Lielā klosteris.

SVĒTAIS SIMEONS UN CITI EKSTRĒMISTI

Reizēm Kristus sekotāji tā aizrāvās ar sevis disciplinēšanas un sodīšanas ideju, ka tā vietā, lai kļūtu tīri no grēka, baudām un kaislibām, kļuva atkarīgi no paaugstināta adrenalina limeņa asinīs. Īpaši izcēlās Sīrijas mūki, kas grēku nožēlu izkopa līdz rafinētām mazohisma sacensībām. Viņi saguma zem sāpīgiem un smagiem krustu un ķēžu kilogramiem, savus novārdzinātos locēklus iezmieguši dzelzs siksnās, rokassprādzēs, bruņucimdos un lielu aizsargos. Dažos klosteros klintis izcirstas nišas liecina par praksi stundām stāvēt vienā pozā. Īsta zvaigzne sīriešu askētu vidū bija Simeons Stilīts jeb Simeons Stabinieks. Viņš piedzima 386. gadā kristiešu ģimenē un jau jaunībā atstāja mājas, lai kļūtu par mūku. Taču dzīve kopienā Simeonam neveidās. Viņa kaisle uz sevis spīdzināšanu (vairākus pašsāustišanas un pašmociības aktus viņš piekopa slepus, piemēram, zem apmetņa ap krūtīm nēsāja no palmu lapām savītu virvi, kas dziļi iegriezās ādā) bija tik liela, ka *abba* (brāļu gans, tulkojumā – tēvs, no tā arī cēlies apzīmējums "abats") lūdza viņam pamest klosteri. Simeons pārējiem mūkiem izvīrēja pārāk augstus askēzes standartus, kam viņi ne vien nespēja sekot, bet kas apdraudēja pat viņu dzīvības.

Kādu laiciņu padzīvojis pamestā alā, Simeons par savu ideālo askēta dzīves-

vietai izvēlējās... staba galu. Pēdējos četrdesmit dzīves gadus viņš pavadīja uz trim pilāriem – katru augstāku par nākamo. Apmēram astoņpadsmit metru augstā staba galā bija sanaglotā platforma pusotra kvadrātmetra lielumā, tai apkārt margas, lai pasargātu askētu no nokrišanas. Grozā ievietotu ēdienu uzvilka ar striķi. Simeons tur augšā lūdzās, izslēdies kā krusts – taisnu muguru, izstiepis rokas sānis. Vietējiem viņš bija kaut kas līdzīgs talismanam, pie viņa nāca konsultēties, un viņa klātbūtne vien jau garantēja svētību un brīnumu. Nav brīnums, ka Simeona performances staba galā, no kurām slavenākā bija tūkstoš reižu salocīt savu izdilušo skeletu tā, ka piere pieskaras purngaiem, piesaistīja apmeklētājus, un nāves brīdī viņa slava jau bija izplatījusies līdz pat Britānijai, kas tolaik bija ievērojams fakts.

Kāpēc tieši Sīrijā attīstījās šāds ekstrēms askētisms? Viena no teorijām to skaidro ar reģiona ģeogrāfiskajām īpašībām, proti, viņu tukšnesi atšķirībā no Ēģiptes bija apdzīvojami, un "aiziet tukšnesī" neskaitījās nekas īpašs. Elitāru askēta stāvokli varēja izpelnīties, tikai piekopjot šādas ekstrēmas izdarības. Lai novērstu šādu mūku sacensību *Bailu faktora* stilā, piektajā gadsimtā, kad klosteru dzīvi sāka regulēt likumi, tajos speciāli tika iekļauts punkts, kas aizliedza askētiskas pārmērības un ekstrēmu gāvēni.

Simeona kaisle uz sevis spīdzināšanu bija tik liela, ka *abba* lūdza viņam pamest klosteri. Simeons pārējiem mūkiem izvīrēja pārāk augstus askēzes standartus, kam viņi ne vien nespēja sekot, bet kas apdraudēja pat viņu dzīvības.

PASAULES
BESTSELLERS
NR.1

DENA
BRAUNA

JAUNAIS
ROMĀNS

INFERNO

VISTUMŠĀKĀS VIETAS
ELLĒ IR ATVĒLĒTAS
TIEM, KURI
MORĀLAS KRĪZES
BRĪŽOS NOLEMJ
NEIEJAUKTIES.

apollo.lv
LEGENDAS
TVX-NET

Vijņi 24
RĪGA

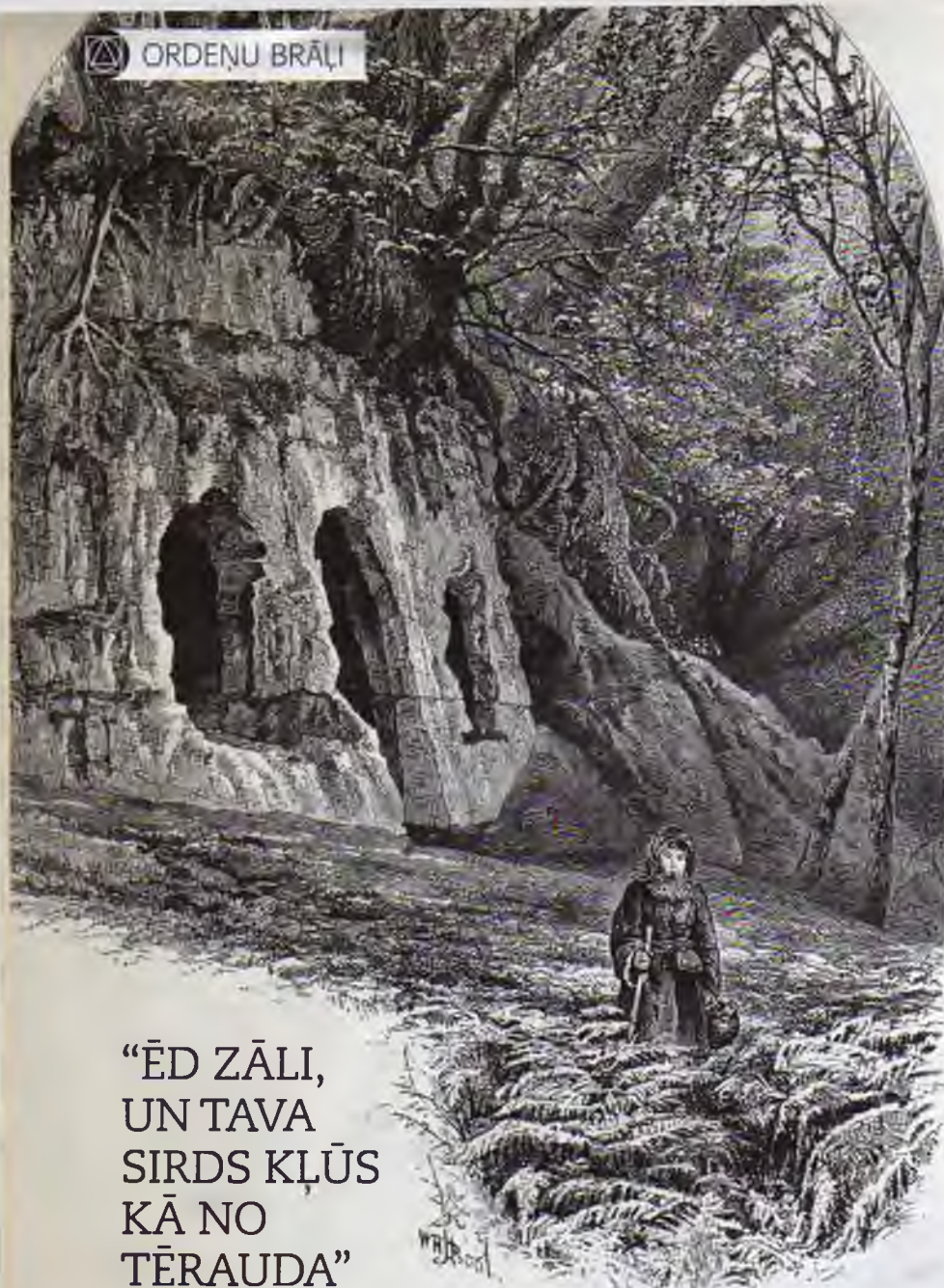
KasJauns.lv

Intervju
TOUR

Latvian
CREATIVITY

KONTINENTS

VESTURE

“ĒD ZĀLI, UN TAVA SIRDS KLŪS KĀ NO TĒRAUDA”

Bet kā tad isti viņi dzīvoja un izdzīvoja? Vai mēs varam ticēt Atanāsijam, kurš rakstīja, ka Svētais Antonijs pārtika tikai no maizes un sāls, kamēr dzīvoja pamestā cietoksnī tukšneša vidū? Vai mēs varam ticēt, ka eremīts Onufrijs no Sināja pussalas iztika tikai ar tām datelēm, kas pašas nokrita no datelkoka, zem kura viņš sēdēja, kopumā no divpadsmit datelju groziem gadā? Laikam jau šie nostāsti vairāk jāuztver nevis kā reālā dzīves proza, bet gan kā ideālās uzvedības modelis, uz ko tiekties. Kā rakstīja Neapoles bīskaps Leontijs biogrāfijā *Simeon the Holy Fool (Simeona, svētā mulķa, dzīve)*, viņa kā biogrāfa mērķis ir “atsegt barību, kas nevis iet bojā, bet ved mūsu dvēseles uz mūžīgo dzīvi”. Lai arī varbūt Onufrijs vēl papildus pārtika no barības, ko atnesa vietējie zemnieki, stāsta mērķis bija iekvēlināt kristiešos vēlmi sasniegt šādu svetu, šķīstu stāvokli, kad prāts un ķermenis ir brīvs no miesiskā izsalkuma

kundzības. Liecības, ka mūki ēda pusgatus pākšaugus, atrodamas visu svēto dzīvju aprakstos. Anonīms teksts no agrinās kristietības *Tēvu paradīze* stāsta par kādu Izāku, kas ņēma pannu no uguns nost tieši tad, kad lēcas sāka vārities, jo viņam pietiekot tikai ar to, ka redz, kā barība gatavojas. Svētā Hieronīma (tas, kurš no sengrieķu un senebreju valodas latīniski pārtulkojis Biblii) sarakstītajā *Ilariona Lielā dzīvē* pedantiski uzskaitīta diēta, ko eremīts ievērojis no divdesmit līdz divdesmit sešu gadu vecumam. Pirmos trīs gadus aukstā ūdenī izmērcētas, nevāritas lēcas, nākamos trīs gadus – maize, sāls un ūdens, tad vēl trīs gadi, kad viņš pārtika no zālītēm un savvaļā savāktām saknītēm. Sasniedzot trīsdesmit gadu vecumu, piecus gadus Ilarions pārtika no kriksīša miežu maizes un viegli vāritiem dārzeņiem bez eļļas. Pēc trīsdesmit sešu gadu sasniegšanas, sākoties gremošanas problēmām, viņš pārģāja uz saknīšu buljonu un maltīti saulrietā.

UPURI, BĒRNI UN SEKSS

Laika gaitā tukšneši tiešām kļuva par pilsētām, kurās, kā teicis Svētais Antonijs, “dzīvoja mūki, kas pameta ģimenes un pierēģistrēja sevi debesu pilsoņos”. Personīgo glābēju nomainīja kopīgā glābiņa meklējums. Antonijs tukšneši ar sātanu cīnījās vien: bet pirmie klosteru dibinātāji sapulcināja veselu armiju. Lai pierēģistrētu sevi debesu pilsoņiem, mūks bija gatavs uz daudko. Ne tikai tupēt staba gala un pārtikt no zāles. *Apophthegmata Patrum* saglabājis nostāsts par to, ka pie kopienas virsvadītāja *abba* atnācis vīrs, kas vēlējies kļūt par mūku. Uzzinājis, ka viņam ir dēls, *abba* teicis: “Ej, iegrūd viņu upe, tad tu kļūsi par mūku.” Kad topošais mūks devies izpildīt pavēli, vecais aizsūtījis kādu brāli no kopienas, lai tas slepkavību novērš. Tikai tagad, pēc Abrahama piemēra pārbaudīts pilnīgā pakļāvībā, kandidāts varējis kļūt par kopienas locekli. Kaut gan izdari:

Nežēlīgās diētas pamatojums – ēdienam jābūt pēc iespējas mazāk apstrādātam, kā tikko no koka noplūktam, kā kaut kam tādām, ko Paradīzes dārzā ēda Ādams un Ieva. Bija pat speciāla mūku kategorija, kas “dienišķo maizi” uzņēma ganoties. Saglabājis kāds ceturtais gadsimta sprediķis par tukšneša tēviem, kas Sirijas kalnos, maisaudeklos tērpušies, ganās “kā brieži. Visa zeme un meži viņiem kā galds”. 425. gadā kāds vēsturnieks raksta, ka ir mūki, kas ņem uz kalniem līdz sirpi, lai noplaustu zāli. Senā kristiešu tekstā *Apophthegmata Patrum (Tukšneša tēvu parunas)* mūks iesaka: “Ēd zāli, tērpies zālē, guli uz zāles, un tava sirds kļūs kā no tērauda.”

Vienu no visu laiku pretīgākajām diētām piekopis kāds mūks Afrodīzijas. Reiz viņš aklās dusmās nogalinājis mūli un, sevi sodot, nolēmis turpmāk pārtikt tikai no savu ticības brāļu pārpalikumiem. Viņš lielā blodā sajaucis ēdienu atliekas un katru dienu par mazumiņam nobaudījis. Kad brūķējums sācis smirdēt vai tajā iemetušies tārpi, viņš tikai pievienojis svaigas atliekas.

Taču dažu svēto askētisms neatspoguļoja vispārējo ainu. Mūki, protams, bija veģetārieši, tāpēc dzīvnieku gaļu uzturā nelietoja, bet arheoloģiskajos izrakumos atklāts, ka pie tukšnešu klosteriem turēti lopi. Dažos klosteros vārija zivju zupu. Pie visiem klosteriem bija dārziņi, kas to iemītņiekus nodrošināja ar pupiņām, sīpoliem, ķiplokiem, lēcām, puraviem, olīvām – ko nu kuros ģeogrāfiskajos apstākļos varēja izaudzēt.

Tieši aizliegtais auglis ir tas saldākais. Nezin vai vidusmēra cilvēks savā dzīvē par seksu ir domājis tik daudz, cik eremīts tuksneša alā un mūks savā cellē.

secinājumus, ka agrinajā kristietībā mūki upurēja savus bērnus, būtu pārāgri, tomēr šis stāstiņš māca, ka ideālajam mūkam ir jābūt pilnīgi bez savas gribas. Bez piekēršanās, bez vēlmēm.

Taču zināms, ka tieši aizliegtais auglis ir tas saldākais. Nezin vai vidusmēra cilvēks savā dzīvē par seksu ir domājis tik daudz, cik eremīts tuksneša alā un mūks savā cellē. Nēreti kristiešu grēksūdzes un nostāsti virmo no seksuālas spriedzes. Reizēm tuksnešos pie agrinajiem klosteriem dzīvojuši arī bērni. Tieši ar jauniem zēniem saistās viens no sla-

venākajiem tuksneša tēvu brīdinājumiem: "Neved šeit savus zēnus! Četras baznīcas tuksnesi ir izpostītas zēnu dēļ." Šis aizliegums atspoguļo tolaik valdošo homerotismu un agrinajās kristiešu komūnās eksistējošās bailes par iespējamiem seksuāliem kontaktiem. 4.–6. gadsimta askētiskajā literatūrā bērni ir bieži minēti kā galvenais kavēklis mūka garīgā progresā sasniegšanai: "Kad redzi celi, kas uzcelta tuvu purvam, tad zini, ka bojāeja tuksnesi ir tuvu, kad redzi kokus, tad zini, ka tā jau ir durvju priekšā, bet, kad redzi mazus bērnus, ņem savu aitādu un ej prom," teicis tuksneša tēvs Makārijs Lielais. Šādi brīdinājumi atgādināja, ka kristīgās komūnas nav antikās filozofu skolas, kur sekss starp skolotāju un skolnieku bija norma izglītības sastāvdaļa. Par to, ka seksuāla rakstura pārkāpumi bija klosteru ikdiena, liecina senie klosteru likumi, kuros mūki tiek brīdināti "pēc tam, kad viņi viens otru ir skuvuši, paši tikuši skūti, izrāvuši no otra pēdas dzeloni vai lāvuši dzeloni izraut no savas pēdas, nepielaut, lai sirdi iesakņojas samaitātas domas, garā iemājo netīras iekāres". Tāpat sodu saņēma tie ticības brāļi, "kuri viens otru aizskar, kamēr guļ uz paklāja, ja aizskaršana notiek

ar kaislīgu iekāri". Mūkiem pat sava paša seja un kājas bija jāmazgā, izvairoties sev pieskarties ar iekāri, kaisli un baudu. Taču, kā apliecina ordeņu rašanās vēsture, viduslaiku uzstādījums – kļūt par eņģelisku būtni, kurā nav ne kripatiņas grēka, izrādījās neiespējams uzdevums. Ar laiku klosteri kļuva par istiem netikumumu perēkļiem. Bet par to kādā no nākamajiem *Citādās Pasaules* numuriem. ●

Pirmo komūnu dibināšana piedēvēta bijušajam romiešu zaldātam Pahomijs Lielais) un koptā valodā runājošajam Šenudam, kurš ap 328. gadu savu balto klosteri dibināja tajā pašā Augšēģiptes reģionā. Viņu klosteri bija kā uzņēmumi, kur mūkiem vajadzēja gan lūgties, gan strādāt.

ASTAROTS

Ametists – harmonijas un miera akmens!

Sens nostāsts vēsta, ka ametists ir spējīgs izsaukt mīlestību pret tā dāvinātāju, pat tad, ja šis cilvēks ir jutis mīlestību pret kādu citu. Senajā Romā ametistu uzskatīja par laimes akmeni, kas nes mieru, ārstē nervu sistēmu, palīdz pret noskaudumu. Lai ametista spējas saglabātos, tas jāvalkā periodiski. Ametists savam nēsātājam remdē dusmas un uzbudinājumu, līdzsvaro garastāvokli. Tas ir viens no retajiem akmeņiem, kam piemīt spējas aizvadīt datoru, mobilo telefonu, televizoru un citu elektroierīču elektromagnētisko starojumu.

Ametista eņģelis

Kulons ar dubultu spēku eņģeļa figūriņa vienmēr atgādinās par Jūsu sargāngeli, bet akmens dāvās mieru un harmoniju.
Cena Ls 3,49 + pasta izdevumi

Kulons – mini drūza

Kulons ar daudziem smalkiem, kopā saaugušiem ametista kristāliņiem. Šādu kulonu ieteicams nēsāt tiem, kas daudz strādā ar datoru, jo ametists ir viens no tiem retajiem akmeņiem, kas spēj atvaņņt elektroierīču kaitīgo starojumu.
Cena Ls 6,50 + pasta izdevumi.

Īpašs piedāvājums!

Tikai šomēnes ametista izstrādājumi par īpašām cenām.

Ametista krelles

No maziem kristāla gabaliņiem veidotas krelles (45 cm). Ikdienā nēsājot, tās savam īpašniekam dāvās mieru un līdzsvaros garastāvokli.
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi.

Ametista ūdensakmeņi

5 ametista gabaliņi – universāli veselības uzlabošanai. Dziedniecība ametista ūdeni izmanto lai arstētu no alkoholsma, regulān dzerot uz akmeņiem nostādīnātu ūdeni samazinās lieksme pret spirtolajiem dzērieniem, piedēvām šāds ūdens ir lielisks pret pajūram. kā arī ārstē visu nervu sistēmu.
Cena Ls 3,88 + pasta izdevumi.

AKMEŅI tavai veselībai

"Akmeņi tavai veselībai"

Katrs akmens satur enerģiju, ko uzbrājis, gadu tūkstošiem augot un uzturoties Zemes dziļēs. Jebkurā akmeņi ir no Visuma iekodēta informācija, kas cilvēkam spēj palīdzēt, vai vien šīs, prolams, to vēlas. Šī mazā brošūra ir kā maza medicīnas enciklopēdija dziedināšanai ar akmeņiem, brošūra norādīlas slimības, bet prehm katrai slimībai ir norādīti akmeņi, ko Māte Zeme ir paredzējusi, lai dotu slimību palīdzētu arstēt.
Cena Ls 2,50 + pasta izdevumi.

Ametista rokassprādze

Ametists ir zināms arī kā akmens, kas palīdz pret noskaudumu, nēsājot šo rokassprādzi uz kreisās rokas, tā spēš Jūs pasargāt no jaunām enerģijām.
Cena Ls 4,50 + pasta izdevumi.

Pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv Veikali-saloni Rīgā, A. Caka ielā 64, Ventspīlī, Lielā ielā 4 www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtīs un ezotēriski suvenīri.

Katram pasūtītājam īpaša dāvana no www.astarots.lv – ametista akmentiņš.

Ķresā stunda Špikeris plaukstu līnijās

Vai gara dzīves līnija liecina par ilgu mūžu un izteikta sirds līnija sola kaislīgas mīlas dēkas? *Citādā Pasaule* hiroloģijas skolu noslēdz ar visgaidītāko mācību stundu par roku līnijām, ļaujot ielūkoties cilvēka iekšējā pasaulē patiešām dziļi.

▼ *Līva Romane*
Konsultējusi hiroloģe **MAIJA IRBĪTE**

Visbiežāk hiroloģiju ierasts saistīt tieši ar plaukstu līniju analīzi, taču praksē nozares speciālisti tās aplūko vienas no pēdējām. Par cilvēka raksturu daudz var uzzināt, apskatot rokas kopumā, piemēram, to formu. Dažādu apstākļu, teiksim, fiziska darba vai kādu traumu dēļ roku vizuālās iezīmes var mainīties, bet plaukstās ierakstītās galvenās līnijas dzīves laikā būtiski nemainās. Tās spēj pastāstīt gan par cilvēka emocionālo un intelektuālo dzīvi, gan ļauj secināt, kas no Dieva vai dabas dotā jau realizēts dzīvē.

Ieliktas šūpulī

Lai gan līnijas plaukstā ir jau kopš dzimšanas, visbiežāk agrā bērnībā mazuļa rokas rotā vien galvenās līnijas. Bērnā augot, plauksta pakāpeniski piepildās ar līnijām, iezīmējas konkrētākas to aprīes, parādās arī dažādas sīkās līnijas. Augot rokai, līdzīgi arī tās līnijas. Saistībā ar dažādiem emocionāliem, garīgiem un intelektuāliem pārdzīvojumiem sīkās zīmes cilvēka plaukstā var parādīties un pazust.

Potenciāla realizācija

Līnijas kreisajā rokā atspoguļo Dieva vai dabas doto potenciālu, tā sakot, likteni ierakstīto. Savukārt labajā rokā aplūkojams tas, ko cilvēks šajā dzīvē jau paguvis realizēt. Parasti gados jauniem cilvēkiem sīkākā līniju daudzums abās rokās ievērojami atšķiras, tāpēc līdz 30 gadu vecumam hiroloģiskajā analīzē lielāku uzmanību ierasts pievērst kreisajai rokai, taču pēc 30 gadiem – labajai.

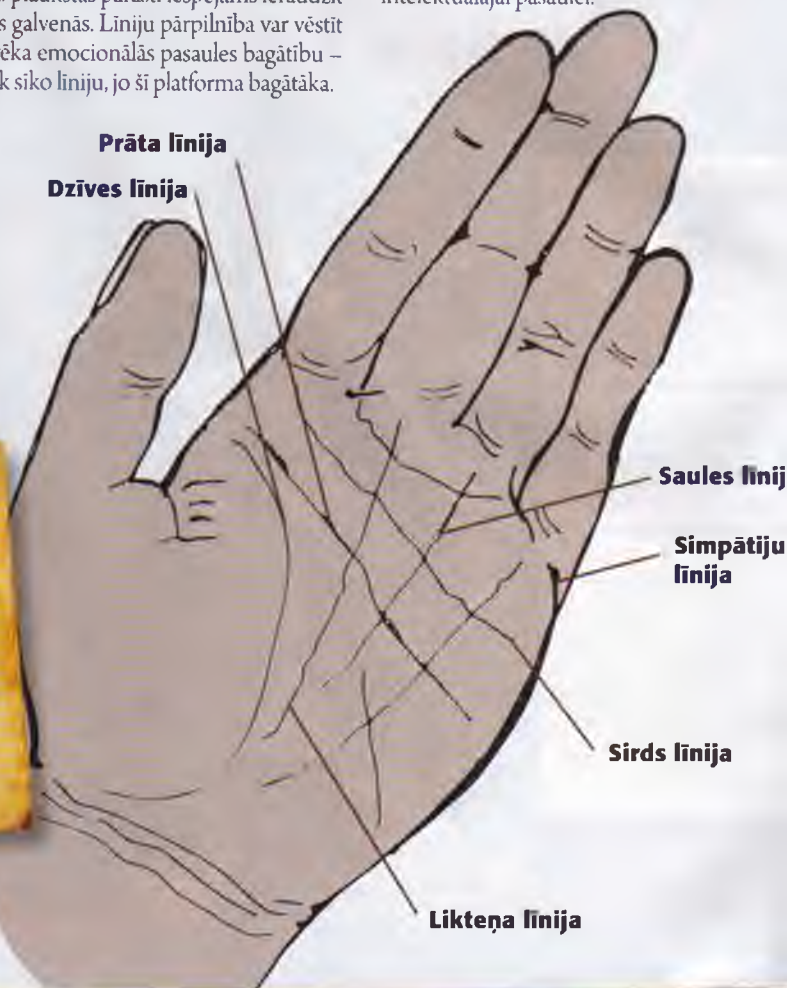
Nevienā no rokām nav atrodamas pilnīgi visas līnijas un sīkās zīmes, taču dažiem līnijām ir izteiktākas un vairāk nekā citiem. Tiek izšķirti divi plaukstu tipi – pilnās rokas un tukšās rokas. Pilno roku īpašniekiem plaukstās vērojams liels daudzums līniju, savukārt tukšajās plaukstās parasti iespējams ieraudzīt vien trīs galvenās. Līniju pārpilnība var vēstīt par cilvēka emocionālās pasaules bagātību – jo vairāk sīko līniju, jo šī platforma bagātāka.

Kā līnijas aplūkot?

Analizējot cilvēka plaukstu līnijas, vispirms apskatāmas galvenās līnijas: dzīves, galvas un prāta un sirds. Daļa hiroloģu pie tām pieska ta arī vienīgo izteikti vertikālo līniju plaukstā – likteņa līniju. Tikai pēc tam tiek analizētas sīkākās un retāk sastopamās iezīmes.

Sākotnēji jāaplūko konkrētās līnijas sā kums un beigas, kā arī jāvēro, kurā virzienā tā sliecas. Pēc tam jānoskaidro, vai līnija ir izteikta un skaidri saredzama, varbūt tā saplūst ar kādu citu no galvenajām līnijām. Hiroloģijas speciālists aplūko arī līniju savstarpējās attiecības, līniju pārrāvumus un defektus, sīkās zīmes uz plaukstu līnijām, kas sniedz papildu raksturojumu cilvēka emocionālajai un intelektuālajai pasaulei.

**SVARĪGA VIENOTĪBA
METODĒ!**
Hiroloģe **MAIJA IRBĪTE**: "Pasaulē hiroloģi izmanto atšķirīgas metodes jeb skolas līniju analīzē. Galvenā atšķirība starp tām – dažādas līniju sākumu un beigu iezīmes. Svarīgi, lai visas plaukstā atrodamās līnijas tiktu analizētas pēc vienas un tās pašas metodes, tad neradīsies pārpratumi un netiks nolasīta neprecīza informācija."

GALVENĀS LĪNIJAS

NOSAUKUMS	KUR MEKLĒT?	RAKSTUROJUMS
DZĪVES JEB DZĪVĪBAS LĪNIJA	Sākas starp īkšķi un rādītājpirkstu un lokveidā aptver īkšķa pamatni jeb Veneras kalnu.	Dzīves līnija parāda, kā cilvēks dzīvo, nevis cik garš būs viņa mūžs. Jo līnija pamanāmāka, dziļāka, jo enerģiskāk tās īpašnieks dzīvo. Dzīves līnijas izliekuma veids raksturo cilvēkam piemērotāko dzīvesveidu, scenāriju, savukārt dubulta dzīves līnija norāda uz dubultu enerģiju, spēku un spēju pārvarēt jebkuru sarežģītu situāciju vai periodu dzīvē. Tā ir kā sargeģeļa zīme. Pārrāvums dzīves līnijā norāda uz izmaiņām cilvēka dzīvē, būtiski pievērst uzmanību, kādā virzienā līnija turpinās pēc pārrāvuma, jo tas norāda uz gaidāmajām vai jau notikušajām izmaiņām.
GALVAS JEB PRĀTA LĪNIJA	Sākas turpat vai netālu no dzīves līnijas un turpinās virzienā uz plaukstar ārmalu.	Dubulta galvas līnija norāda uz dabas dotām "dubultām" smadzenēm, proti, cilvēkam piemīt spēja darboties vairākos virzienos. Pēc formas izšķir eksakto jeb lietišķo un radošo līniju. Lietišķā galvas līnija uz plaukstar ārmalu virzās gandrīz taisni, savukārt radošā ir izliekta. Jo izliektāka galvas līnija, jo radošāks tās īpašnieks. Ja galvas līnija ir gara, tās īpašniekam ir laba mehāniskā atmiņa, savukārt, ja līnija ir īsa, cilvēkam piemīt spēja visu ātri aptvert, garlaiko pārāk liela iedziļināšanās kādā konkrētā problēmā. Ja starp galvas un dzīves līniju sākumu ir atstarpe, piemīt izteikta nepieciešamība pēc neatkarīguma, brīvdomātāja raksturs un avantūrisms.
SIRDS LĪNIJA	Sākas plaukstar ārmalā zem mazā pirkstīņa un vairāk vai mazāk izteikti virzās uz rādītājpirksta pusi.	Sirds līnijas forma parāda cilvēka vēlmi pēc noteiktu savstarpējo attiecību modeļa, jo mīlestības definīcija katram individuālam ir citāda. Ja sirds līnija ir izliekta, cilvēks savās jūtās ir atklāts, nebaidās tās ietvert vārdos un izrādīt savas simpātijas, savukārt, ja līnija ir taisna, cilvēkam grūti izteikties par savām jūtām, viņš nemēdz izplūst komplimentos, un mīlestībā viņam nepieciešama neatkarība. Ja sirds līnija beidzas starp rādītājpirkstu un lielo pirkstu, tās īpašnieks spēj samērot savas vēlmes un kaisli ar pienākuma apziņu, veselo saprātu. Ja līnijas beigas atrodas zem rādītājpirksta, cilvēks ir ļoti romantisks un mēdz idealizēt savu mīļoto cilvēku, kam parasti seko vilšanās. Līnijas beigas zem lielā pirksta norāda uz indivīda noslieci mīlēt savtīgi un allaž meklēt, kas iegūstams no konkrētajām romantiskajām attiecībām pašā labumam. Savukārt, ja līnija beidzas zem zeltneša, attiecības ļoti bieži tiek mainītas, arī sekss ir teju kā sports.
LIKTEŅA JEB SATURNA LĪNIJA	Galvenā plaukstar vertikāle, kas no plaukstar apakšas virzās uz tās augšējo daļu, visbiežāk uz Saturna jeb lielā pirksta pusi.	Līnija nav redzama visās rokās, taču parāda cilvēka darba dzīves kopējo virzienu, iniciatīvu un vēlmi gūt panākumus, kā arī raksturo cilvēka iekšējo attieksmi pret saviem pienākumiem. Parasti līnija ir ar pārrāvumiem un nobīdēm, bieži vienā plaukstā ir vairākas likteņa līnijas. Jo līnija sākas zemāk pie plaukstar pamatnes, jo ātrāk cilvēks saprot, ar ko vēlas nodarboties un ko dzīvē grib sasniegt. Jo garāka likteņa līnija, jo ilgāk cilvēks ir darba aprītē.

PALĪGLĪNIJAS

SAULES JEB APOLLONA LĪNIJA	Sākums var būt visdažādākajās vietās, taču beigas parasti ir zem Apollona pirksta jeb zeltneša.	Līnijas atrašanās rokā liecina, ka cilvēks spēj just gandarījumu, ja sasniedzis to, ko vēlējis.
SIMPĀTIJU LĪNIJAS	Mazas, horizontālas līnijas plaukstar ārmalā starp sirds līnijas sākumu un mazā pirkstīņa pamatni.	Līniju skaits plaukstā ataino tikai nozīmīgākās, ilgstošākās attiecības un jūtas. Jo līnija taisnāka un izteiktāka, jo attiecības bijušas ilgstošākas un nozīmīgākas. Daudz sīku līniju liecina par cilvēka gatavību bieži mainīt partnerus, jūtu dziļuma, nopietnības un ilgstošuma neesamību.

JAUNO PSIHOLOGIJU CENTRS

Tavas personības attīstībai un redzeslokam!

NLP praktiķa kurss

10 mēnešu kurss trešdienu vakaros
no 11. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Dace Rolava u.c.

Koučinga kurss

"Es mainos, lai radītu savu dzīvi"

3 mēnešu kurss
no 10. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Laila Zarīga

Astroloģijas metodes ikdienā

3 mēnešu kurss
no 3. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Agnese Furmane

Taro kāršu kurss iesācējiem

brīvdienų grupa
3 mēnešu kurss
no 7. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Kristīne Dūnka

Pilna informācija par bezmaksas iepazīšanās vakariem, kursu sākumu, un programmām maksu
www.nlp.lv

Visa informācija par visiem kursiem un semināriem, kā arī pasākumiem

www.nlp.lv

Stabu iela 58, 3. stāvs, Rīga
Tālr. 26575571, info@nlp.lv

ES CEĻĀ

Ziemeļvidzemes spēka vietas

Kad izbraukātas igauņu un zviedru zemes, izpētītas Kurzemes un Zemgales kulta vietas, kā saldais ēdiens nāk ceļojums pa Ziemeļvidzemi. Man tas notika pirms vasaras saulgriežiem, tāpēc bija īpaši iedvesmojošs. Taču vasara vēl turpinās, ķeriet to ciet Vidzemē!

Skats uz Vidzemi no Zilakalna.
Vēl efektīgāk būtu to visu vērot no augšas.

No visiem novadiem vislabāk smaržo Vidzeme, jo tai ir manas bērnības smarža. Un kur gan vislabāk atgūt spēkus, ja ne savā novadā?

▼ *Kristīne
Alberte*

Nevis zils, bet stiprs

Kad bērnībā pirmo reizi ieraudzīju Zilokalnu, biju vilusies. Savā bērna prātā uzbūru ainu ar kalnu, kas apaudzis neizmirstulēm, rudzupuķēm un zilganzaļām eglēm un saplūst ar debesīm. Izrādījās, ka pašu kalnu varēja saskatīt tikai no attāluma un tuvumā tas bija visparastākais mežs. Tikai šovasar uzzināju, ka zils šajā gadījumā nenozīmē krāsu, tā ir vārda sakne "sil" (no krievu vārda *сила* – stiprs), tātad spēka kalns. Un tāds tas patiešām ir! Ne velti Pumpura eposā *Lāčplēšis* šis kalns attēlots kā visas tautas sanāksmju vieta. Iedvesmojoši stāvēt vietā, kur pat Lāčplēšis, Laimdota un Lielvārdis Ligo svinējuši! Man, kura tikko no biroja telpām iznākusi, enerģiju un spēku dod zaļums un svaigais gaiss, kas pieejams tādos daudzumos, par ko ikdienā atliek tikai pasapņot. Jūtos apdullusi, tāpēc nevaru droši apgalvot, kas vairāk pie vainas – Zilakalna maģija vai elpošana "ar pilnu krūti".

Gaismas pils ezers

Ceturtais lielākais Latvijas ezers, šķiet, var lepoties ar visvairāk teikām un nostāstiem par

Runā, ka, pusnakti izlienot caur šādu priedi atmuguriski un plīks, varot par vilkaci pārvērsties. Atpakal atburties varot tieši tādā pašā veidā. Zilakalna pakājē šāda priede aug.

PIETURPUNKTI

✦ **Zilaiskalns** – Kocēnu pagasts, Kocēnu novads, no ceļa Valmiera–Zilaiskalns norāde pa kreisi uz kalnu.

✦ **Daviņu akmens** – Bērzaines pagasts, Kocēnu novads. Braucot no Bērzaines puses, Īguma krustojumā jāgriežas pa labi, pēc 100 metriem vēlreiz pa labi.

✦ **Burtnieki** – 23 kilometrus no Valmieras virzienā uz Rūjieni.

✦ **Aptīļu upurozols un kulta vieta** – Valakas novads, Trikātas pagasts, netālu no Trikātas baznīcas.

✦ **Simanēnu svētozols** – Burtnieku novads, Valmieras pagasts, netālu no Valmiermuižas. Gaujas krastā, pie Melnupes ietekas Gaujā.

Vidzeme zied! Ja ar koku un akmeņu apskaušanu nepietiek, nogulieties pļavā un saplūstiet ar to!

Burtnieku ezerā skaidrā laikā varot saskatīt nogrimušās pils torņus.

Ziemeļvidzemē netrūkst ziedojušu vietu, kur izlūgties veiksmi, veselību, mīlestību un bagātību:

– Zilākalnā...

▲ ▼ ...uz Daviņu akmens un pie tā esošajos kokos...

▲ ▼ ...uz Aptiļu upurakmens.

◀ Daviņu akmens virspuse izrobota ar 19 iedobēm, kas raksturīgi Ziemeļeiropas kultakmeņiem. Tām bijis dažāds izmantojums – iedobēs lika ziedojumus, tās izmantoja kā piestu dažādu ārstniecisku pulveru gatavošanai.

Riekstu jumis. Kas jumi atrod, tam veiksmē. Šoreiz veiksmē tiek fotogrāfei.

Zilamkalnam piestāv kokles skaņas, bet ikdienā šādu ekstru šeit neredzēt. ▼

savu rašanos. Tē ezers, kā jau visi kārtīgi Latvijas ezeri, pirms tika nosaukts vārdā, lidojis pa gaisu, nolaidies pār skaistu pili ar zelta torni, te Dievu saniknojis fakts, ka brālis ar māsu sadomājuši laulāties, un tas licis Burtniekam nolaisties pār baznīcu. Cita teika vēsta, ka ezers nolaidies zemē, pateicoties kādam burvim, kurš skaļi paziņojis: "Man burt nieks!" Ezers, beidzot sadzirdējis savu vārdu, meties lejā. Lai arī dziesmā par Gaismas pili apdziedāta "Kurzemite, dievzemīte", vidzemniekiem labpatik uzskatīt, ka nogrimusi Gaismas pils atrodas tieši zem Burtnieka ūdeņiem. Kā tur isti ir un vai patiešām skaidrā laikā ezerā var saskatīt pils torņus, jāvaicā makšķerniekiem, kam Burtnieku ezers ir viens no iecienītākajiem. Laikam tak ir kādas enerģijas, kas zivis vilina tiklos un uz makšķerāķa! Mani un pārējos kulta vietu apskatītājus Burtnieks sagaida nedaudz samācies, pat nelaiņns – sak', nerādišu nekādus zelta torņus! Runā, ka pelde Burtnieka ezerā darot ne tikai vingrāku, veselāku, bet arī skaistāku un jaunāku. Vērts izmēģināt!

NODERĪGI!

- ★ www.burtniekunovads.lv – vēsture, apskates objekti, nakšņošanas un atpūtas iespējas
- ★ <http://www.visit.valmiera.lv/> – plaša informācija par Valmieras novadu un tā iespējām novada viesiem
- ★ <http://www.vidzeme.com/lv/> – palīgs ceļojumu maršrutu izveidē
- ★ <http://www.ancientsites.eu/lv> – seno kulta vietu apkopojums ar karti un stāstiem
- ★ www.valmiermuiža.lv – ciemošanās, baudīšana, brūvēšana un citas izdarības
- ★ www.kempeni.lv – lauku māju Kempēni piedāvājums ceļotājiem

Svētie un upurozoli

Dzīvē tā ir iekārtots, ka kokiem dots daudz ilgāks mūžs nekā cilvēkiem, tāpēc divus cieniņamus koka seniorus apmeklējam privātīpašumā: Aptiļu upurozolu zemnieku saimniecībā *Irbītes* un Simanēnu svētozolu *Simanēnu* māju pagalmā. Saimnieki šeit sākuši dzīvot krietnu laiku pēc koku iestādišanas un izturas pret senajiem milžiem ar cieņu. Gan Rihards Circenis, gan Ada Pabērza gatavi pastāstīt par sirmajiem ozoliem un viņu dzīves ritējumu. Koki ir pieredzējuši daudz. Dzejnieks Rieteklis 19. gadsimta beigās raksta, ka "pie šiem ozoliem Gaujā latvieši kristīti, bet, kad no kristībām atpakaļ nākuši, kristību tuvējā upītē nomazgājuši". Gauja un Melnupe joprojām savās vietās, 400 gadu vecais ozols gan šīs kristības neatminas, bet spēks un viedums, kas no tā nāk, gribot negribot liek noglāstīt rauļo mizu. ☀

VĒRTS IEGRIEZTIES SPĒKU ATJAUNOŠANAI

Ja vien neesat devuši kādu īpašu solījumu un pakļāvuši sevi badam, kārtīgam ceļotājam spēki ir jāatjauno.

▲ LAUKU MĀJA KEMPĒNI BURTNIĒKU NOVADA ĒVELES PAGASTĀ.

Ekoloģiski tīras, sātīgas un ar mīlestību gatavotas maltītes. Ja ir patīkšana, te var arī pārnakšņot.

◀ VALMIERMUIŽAS ALUS VALMIERMUIŽAS VĒSTURISKAJĀ TERITORIJĀ.

Runā, ka *Valmiermuižas alus* dēļ vien ir vērts vairākus simtus kilometru mērot. Vai tā ir, jāpārlicinās pašiem! Te var pa muižkungu modei degustēt alu, aizvest dzīvo alu mājās palicējiem un iegādāties patiešām gaumīgus suvenīrus no Vidzemes.

Ziedo,
nopērkot
Saulaino dienu dizaina
kreklu, un palīdzi
Bērnu slimnīcas
Onkoloģijas nodaļai!

Saulainas dienas –
labdarības akcija kopš 1998. gada

<http://ekiosks.lv/krekli>

Visi ienākumi no T kreklu
tirdzniecības tiks novirzīti
Bērnu slimnīcas
Onkoloģijas nodaļas
rekonstrukcijai

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Milēsiet un tiksiet milēri. Ar vieglu roku tērēsiet izklaidēm un vaļaspriekam. Jaunas vēsmas darbā. Nav ieteicams riskēt. Neaizņemieties. Varat iegādāties lauku mājas. Labs laiks radošiem eksperimentiem. Tuvinieki izvirzīs savas prasības. Uztveriet tās ar smaidu un humoru. Iespaidojiet mīļos ar labiem vārdiem.

LABĀS DIENAS

27.VIII Kaimiņu uznāciens!

30.VIII Jauks vakars ģimenes lokā.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Attiecībās gan romantiska jūsma, gan praktiskas rūpes. Uz klausiet sirdsbalsi. Radīsies iespējas gūt papildu ienākumus. Uzmanīgi izvēlieties lielāku pirkumu. Piemērots individuāls darbs. Taupiet enerģiju, nešķērdējiet to mazsvarīgos darbos. Apciemojiet tālākus radus. Piedodiet pārdarījumu. Stipriniet dzimtas kopību.

LABĀS DIENAS

27.VIII Smails atvērs kādu sirdi.

1.IX Jauka bijušo darbabiedru tikšanās.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Svaigi strāvājumi mīlestība. Uzplauks bijusi kaisle. Naudas jautājumos pēkšņi pavērsieni nav gaidāmi. Atliciet sarunas par algas paaugstinājumu. Sakiet nē azartspēlēm. Veiksmīga darba intervija. Argumentēti paudiet savu viedokli. Plašiniet dzīves telpu vai labiekārtojiet dzīvokli. Laba mūzika radīs gaišu noskaņu mājās. Piepildīsies optimistiskie naktņes plāni.

LABĀS DIENAS

22.VIII Patikams ciemiņš vienmēr ir gaidīts.

29.VIII Laba diena jaunu gaitu sākumam.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Saskatiet mīļotā cilvēka labās īpašības. Var dzimt jūtas darba kolektīvā. Ar tuvinieku palīdzību izdosies noverst sarežģījumus naudas jautājumos. Varat saņemt aizkavējušos atalgojumu. Būs spēja izvēlēties sev tikamāko no piedāvātā. Vese lības uzlabošanās. Atsvases cinīsies par patstāvību. Atrodiet kopsaucēju pušu savstarpējās interesēs. Kaimiņu būsana veicinās labu garastāvokli.

LABĀS DIENAS

22.VIII Ieskatieties acīs draugam!

30.VIII Brauciens uz lauku tirdziņu.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Uz ticību un cerību balstītas stabilas attiecības. Runājiet atklāti ar mīļoto. Palielinās ienākumi. Draudzīgs atbalsts rosinās jaunas idejas. Nauda tiks tērēta mācību līdzekļu iegādei. Ar neatlaidību izdarīsiet darbu, kas šķita nepaveicams. Iedziļinieties atvasēm būtiskās problēmās. Apspriedieties mierīgi un bez moralizēšanas.

LABĀS DIENAS

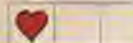
22.VIII Neaizmirstiet apsveikt jubilaru!

29.VIII Rosīga gatavošanās nedēļas nogales ceļojumam.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Pieaugs enerģija. Nemodiniet greisirdību mīļotājā. Attiecības var ieplaisāt sika pārpratuma dēļ. Sadarbojieties ar uzticamiem partneriem. Neizpaliks cerētie ienākumi. Tērēsiet ceļojumam vai atbalstīsiet tuvinieka mācības. Sportojiet. Neaizbildinieties ar laika trūkumu. Pieskatiet nekustamo īpašumu. Iepieciniet ģimeni ar mīlu uzmanības pierādījumu.

LABĀS DIENAS

22.VIII Īsa tikšanās nesīs prieku visai dienai.

30.VIII Asteru pušķis mīļam draugam.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Patikamas pārmaiņas attiecībās. Iepazīstiniet mīļoto ar vecākiem. Būs iespēja finansiāli palīdzēt mazpazīstamam cilvēkam. Nesteidziniet notikumus. Rikojieties ar apdomu. Izdosies atvērt cieši aizslēgtas durvis. Varat sākt remontu mājās.

LABĀS DIENAS

22.VIII	Radošs garstāvoklis dienas garumā.
29.VIII	Galvu augšā un – uz priekšu!

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Novērtējiet attiecību stabilitāti. Par jauno mīlestību pagaidām nerunājiet. Plānojiet kopīgas izklaides iespējas. Vārtīgti piedāvāts labāk atalgots darbs. Gādājiet par draudzīgu un sportisku gaisotni darba kolektīvā. Izjutīsiet tuvinieku atbalstu. Novērsiet bērnu konfliktu, kas radies uz greizsirdības pamata. Izturieties pret savām atvasēm vienādi mīļi.

LABĀS DIENAS

22.VIII	Pacentieties būt pirmais!
30.VIII	Mājās ieradīsies ilgi gaidītais draugs.

ŪDENSVĪRS

21. janvāris – 18. februāris

Attiecībās nav vēlama pārmērīga aktivitāte. Ļaujiet visam iet savu gaitu. Neļaujiet prātā ieperinātēs neeksistējošām problēmām. Esiet apdomīgi izteicienos. Ligumu slēdžot, konsultējieties ar juristu. Izmantojiet atlaides. Negaidīti var būt jāuzņemas jauni pienākumi. Ieteicams atlikt biznesa uzsākšanu.

LABĀS DIENAS

22.VIII	Kaut kas atkal ierīpos maciņā.
29.VIII	Interesants brīvdienu pavadīšanas piedāvājums.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Mīlestībā klusā sezona. Nav istais laiks par katru cenu panākt savu. Izdosies sastapt vajadzīgos cilvēkus. Iespējamas pārmaiņas profesionālajā jomā. Iegūsiet vairāk, nekā bijat cerējuši. Pārbaudiet visus reķinus. Nenodzeniet sevi darbos. Mieru gūsiet ģimenes lokā. Saglabājiet humora izjūtu. Māciet atvasēm paveikt darbu līdz galam.

LABĀS DIENAS

22.VIII	Mīļi uzmanības pierādījumi!
2.IX	Pastāviet malā, kad milži cinās!

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Ļaujieties spēcīgi uzbangojušam jutām. Aizdomas var sabojāt attiecības. Risinot finanšu jautājumus, ieklausieties labi domātos ieteikumos. Nežēlojiet naudu bērnu izglītībai. Karjeras kāpums var prasīt vairāk rupju, nekā domājāt. Kaitinās rutina un vienmuļš darbs. Neparvērtē jiet fiziskos spēkus. Ģimenē lēmumus var nākties pieņemt steiga.

LABĀS DIENAS

22.VIII	Dažreiz der būt gataviem uz visu!
1.IX	Pamats nelielām svinībām.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Attiecībās nestabils laiks, mainīgas izjūtas, kārdinājumi no malas. Ienākumi atkarīgi no izdevumu saprātīgas plānošanas un attiecībām darbā. Nav ieteicams aizdot vai aizņemt. Lieciet lietā personiskos kontaktus. Eļiet cilvēkos, apmeklējiet teātri, koncertus, izstādes. Rosieties. Palutiniet atvases ar ko kārdinoši garšīgu.

LABĀS DIENAS

22.VIII	Patīkams pirkums atlaižu laikā.
30.VIII	Vasaras noslēguma svētki kopā ar atvasēm.

PADOMI, NE INSTRUKCIJA

DITA BLŪMA-BALINSKA, numeroloģe
Džo Vitāle. DZĪVES INSTRUKCIJAS
Zvaigzne ABC

Pirms daudziem gadiem Latvijā parādījās filma *Noslēpums*, kas cilvēkiem lika vairāk noticēt saviem zemapziņas spēkiem. Ilgi nebija jāgaida – pēc filmas sāka izdot arī grāmatas: ne tikai *Noslēpumu* vien, arī daudzas citas. Sekojot līdzī šāda stila grāmatu iznākšanai, visvairāk piesaistīja tieši Džo Vitāles darbi. Viņa pirmais darbs, ko izlasīju, *Atslēga*, manuprāt, bija daudz saistošāks nekā citi, tāpēc, ieraugot grāmatu *Dzīves instrukcijas*, pievērsos tai ar lielu interesi. Katram no mums ik pa reizei vajag kādu, kas pasaka: “Droši uz priekšu!” vai “Jā, tu to vari!” Skaisti, ja ir draugs, kas spēj iedvesmot, tomēr ļoti liela vērtība ir tā, ka mēs paši to varam izdarīt, lai nekļūtu atkarīgi no citiem. Šī ir viena no grāmatām, kas var būt kā palīgs sevis iedvesmošanā. Neiesaku tiem, kas visu uztver kā pilnīgu patiesību, nešķirojot, ko lasa. *Dzīves instrukcijas* drīzāk atgādina vispārzināmas patiesības – tādas kā enerģija, pievilšanās likums, savu resursu un iespēju apzināšanās. Grāmata vairāk ir padomdevējs, nevis instrukcija.

KOPIĢĀ DZĪVE

REGĪNA JANMANE, literārā redaktore
Inguna Bauere. PIEDOD, KAROLĪNE!
Zvaigzne ABC

“Kopīga dzīve, kad cilvēki ir tik dažādi, nekad nav viegla...” Vai šos vārdus Ata Kronvalda sieva Karoline kādreiz izteica arī skaļi, kas to vairs var pierādīt, taču nodomāt, visticamāk, viņa tā nodomāja itin bieži. Kad Atis organizēja latviešu vakarus Tērbatā, kad ar aizrautību veidoja savu klasi Vecpiebalgas draudzes skolā, kad cīnījās par latviešu valodu... Atis bija uzmanības centrā, bet Karoline pacietīgi gādāja par bērniem, māju, rūpējās par vīru, kuram veselība nebūt nebija tā stiprākā.

Grāmatas autore parāda Kronvaldu Ati ne tikai kā dedzīgu cīnītāju, bet arī kā vīru un tēvu. Ik pa brīdim grāmatas lappusēs sajūtamas Karolines skumjas par vīra mūžīgo aizņemtību, ģimenei atrautajiem mirkliem, taču viņa to visu pacietīgi panesa. Viņa nesūdzējās arī par tautiešu liekulību, kad tie pēc Ata nāves par viņu aizmirs. Tas ir stāsts par mīlestību un par sievietes spēju upurēties mīļotajam cilvēkam.

PRET VAMPĪRIEM UN NEŠĶĪSTENĪEM

KRISTĪNE ALBERTE, galvenā redaktore
Nataša Edvardsa. VISUVARENAIS
ĶIPLOKS. Jāņa Rozes apgāds

Izbaudiet visuvarenā ķiploka spēku, – iesaka grāmatas autore. Es aicinu pievienoties. Man ķiploki garšo, un man patīk atklāt jaunas garšas un eksperimentēt virtuvē. Receptes grāmatā – sākot no kartupeļu biezeņa ar ķiplokiem (ja jūs zinātu, kā ķiploks pārvērs parastu kartupeli) un beidzot ar karamelizētu ķiploku un tomātu *tarte*. Taču ne jau tikai receptes ir šajā grāmatā. Tās saturs ir kā ķiploka galviņa ar daudzām daiviņām. Viena daiviņa – receptes, otra – audzēšanas padomi, trešā – praktisks ceļvedis pa ķiploku festivāliem (jā, jā, pasaulē tādu nav mazums), ceturtā – mistērijas un maģija, piektā – ārstniecība un dziedniecība. Ir arī praktiski padomi, kā tikt galā ar ķiploku aromātu, ja draud kaislīga kūpstišanās, un soli pa solim parādīts, kā novīt ķiploku vainagu. Domāju, ka nelabie gari jūsu mājai pat tuvumā nenāks, ja pamanīs, kadu grāmatu turat savā plauktā!

